

แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสังกัดกันและปราบปราม
ยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก
กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก แก้วเพชร ตั้งพัฒนพันธุ์
รองผู้อำนวยการกองข่าว กองทัพน้อยที่ 1

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2568

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด
ในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
โดย พันเอก แก้วเพชร ตั้งพัฒน์พันธุ์
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก ธนันกรกรรณ์ ณ ป้อมเพ็ชร

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2568 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ ดีมาก

พลตรี

(เกียรติชัย โอภาโส)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

พันเอก

(พิชชญาน พวงทอง)

ประธานกรรมการ

พลตรี

(สมพงษ์ ใจจา)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก

(ธนันกรกรรณ์ ณ ป้อมเพ็ชร)

กรรมการ

พันเอก

(เจษฎา เหมหาชาติ)

กรรมการและเลขานุการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พันเอก แก้วเพชร ตั้งพัฒน์พันธุ์		
เรื่อง	แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี		
วันที่	9 กันยายน 2568	จำนวนคำ : 14,599	จำนวนหน้า : 43
คำสำคัญ	ยาเสพติดชายแดนตะวันตก, การสกัดกั้นและปราบปราม, ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน		
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ		

การวิจัยเรื่อง “แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติด ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก และนำเสนอแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล การวิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารราชการ กฎหมาย นโยบาย รายงานสถานการณ์ สถิติการจับกุมคดียาเสพติด และสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องมือ SWOT Analysis, 7S McKinsey และ PESTEL Analysis ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก โดยเฉพาะจังหวัดกาญจนบุรี มีความเสี่ยงสูงต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อน มีช่องทางธรรมชาติจำนวนมาก และมีเครือข่ายค้ายาเสพติดที่เชื่อมโยงทั้งในและต่างประเทศ ปัญหาหลักที่พบ ได้แก่ การขาดบุคลากรเฉพาะทาง งบประมาณและอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ระบบการประสานงานและการข่าวยังขาดประสิทธิภาพ และประชาชนในพื้นที่ยังขาดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพ ได้แก่ การปรับโครงสร้างการจัดหน่วยและบัญชาการแบบรวมศูนย์ที่มีความยืดหยุ่น จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วม (JOC) พัฒนาศักยภาพกำลังพล และฝึกอบรมทักษะใหม่ บูรณาการระบบข่าวกรองและฐานข้อมูลข่าวกรองร่วม พัฒนาเทคโนโลยีและยุทธโธปกรณ์ให้ทันสมัย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและเครือข่ายภาคประชาชน ประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และผลักดันการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ข้อเสนอแนะสำคัญคือ ควรบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน เพิ่มงบประมาณและอุปกรณ์สนับสนุน พัฒนาระบบข่าวกรองและฐานข้อมูลกลาง รวมถึงสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตกมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Kaewpech Thungpattanapunt

TITLE: Guidelines for Enhancing the Effectiveness of Drug Suppression and Interdiction Units in the Western Border Area : A Case Study of Kanchanaburi Province

DATE: 9 September, 2025 **WORD COUNT :** 14,599 **PAGES :** 43

KEY TERMS: Drug Trafficking in Western Border, Interdiction and Suppression, Operational Effectiveness

CLASSIFICATION: Unclassified

This research, titled “Guidelines for Enhancing the Effectiveness of Drug Suppression and Interdiction Units in the Western Border Area : A Case Study of Kanchanaburi Province,” aims to examine the environment and factors influencing drug smuggling, identify problems and obstacles faced by drug suppression and interdiction units in the western border area, and propose guidelines to enhance operational effectiveness in line with government policy. The study employs a strategic research approach, collecting data from official documents, laws, policies, situation reports, drug case statistics, and interviews with relevant personnel along the Kanchanaburi border. Data analysis utilizes SWOT, McKinsey 7S, and PESTEL frameworks. The findings reveal that the western border, especially Kanchanaburi, is highly vulnerable to drug trafficking from neighboring countries due to complex mountainous terrain, numerous natural routes, and interconnected domestic and international drug networks. Key challenges include a shortage of specialized personnel, insufficient budget and equipment, ineffective coordination and intelligence systems, and limited community participation. Recommended strategies include restructuring command and control for greater flexibility, establishing a Joint Operations Center (JOC), enhancing personnel capacity and training, integrating intelligence systems and joint databases, upgrading technology and equipment, promoting community and civil

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความกรุณาจากคณาจารย์ของวิทยาลัยการทัพบกทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ในการศึกษา ตลอดจนความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พลตรี สมพงษ์ ใจจา ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา พันเอก ธนันกรกรรณ์ ณ ป้อมเพ็ชร อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำ และแนวคิดที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเอกสารวิจัยส่วนบุคคล รวมถึงตรวจสอบต้นฉบับ อย่างละเอียด จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วง และเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ พลตรี เกียรติชัย โอภาโส ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ที่ให้ความกรุณาตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษา พันเอก พิษชญาน พวงทอง ประธานคณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล พันเอก เจษฎา เหมหาชาติ คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล และพันเอก พัชรพล มุสโกภาส อาจารย์ที่ปรึกษาพิเศษ ประจำกลุ่มวิจัย รวมทั้งท่านผู้บังคับบัญชาทุกระดับที่ได้กรุณาให้แนวคิด ข้อเสนอแนะทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ยิ่งในการวิจัย ทำให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่าน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ และหน่วยงานของทางราชการที่เกี่ยวข้องต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
วิธีการศึกษา	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 บทแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
โครงสร้าง/ภารกิจ ของหน่วยบัญชาการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด	11
สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ชายแดนภาคตะวันตก (นบ.ยส.17)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
บทที่ 3 บทวิเคราะห์	
สภาพแวดล้อมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติด	20
ตามแนวชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี	
ปัญหา และอุปสรรคของการปฏิบัติงานของหน่วยสกัดกั้นและ	24
ปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก	
กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี	
แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด	31
ในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี	
บทที่ 4 บทอภิปรายผล	34
บทที่ 5 บทสรุป และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	39
ข้อเสนอแนะ	42
เอกสารอ้างอิง	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การผลิตยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำที่ขยายตัว ประเทศไทยได้รับผลกระทบจากการลักลอบนำเข้ายาเสพติดที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งมิติของการเป็นพื้นที่ทางผ่านไปสู่ประเทศที่สาม และการแพร่ระบาดภายในประเทศ ส่งผลให้มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดจำนวนมากเข้ามายังประเทศไทย ที่มีปัจจัยด้านภูมิศาสตร์ที่อยู่ใกล้กับแหล่งผลิตยาเสพติดขนาดใหญ่ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ โดยอาศัยอิทธิพลของเครือข่ายยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนที่ยังคงเข้มแข็ง มีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายยาเสพติดนอกประเทศ และกลุ่มผู้หลบหนีหมายจับของไทยที่ไปเคลื่อนไหวในประเทศเพื่อนบ้าน ทำการค้าและการลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศ การแพร่ระบาดยาเสพติดสูงขึ้นตามการขับเคลื่อนของปริมาณยาเสพติดในตลาดผู้เสพที่เพิ่มสูงขึ้น การลักลอบนำเข้ายาเสพติดจำนวนมากส่งผลให้มียาเสพติดกระจายไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศประกอบกับราคายาเสพติดที่มีแนวโน้มถูกลง ส่งผลให้เกิดการกระตุ้นการใช้ยาเสพติดในประเทศจนเกิดเป็นภาวะท่วมท้นทั้งอุปทานและอุปสงค์ยาเสพติด ทำให้มีผู้เสพยาใหม่เข้าสู่วงจรยาเสพติดมากขึ้น ในขณะที่ผู้เสพยาเก่าที่เข้ารับการบำบัดรักษาซ้ำมีแนวโน้มสูงขึ้น ไม่นับรวมผู้เสพยาจำนวนมากที่ไม่เข้าสู่ระบบการบำบัดรักษา และสามารถหายาเสพติดมาเสพได้อย่างต่อเนื่องจนเกิดภาวะการเสพติดเรื้อรัง เสี่ยงต่อการเกิดอาการทางจิตเวชจากยาเสพติด ตลอดจนความเสี่ยงต่อการก่ออาชญากรรมและสร้างผลกระทบต่อสังคมและชุมชน¹

ที่ผ่านมากลุ่มนักค้ายาเสพติดสามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีโดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ทั้งการติดต่อสื่อสาร การเงิน และการขนส่ง โดยปัจจุบันพบว่ากลุ่มผู้ค้ายาเสพติดใช้ช่องทางออนไลน์ควบคู่กับการขนส่งยาเสพติดทางพัสดุไปรษณีย์ และระบบโลจิสติกส์ ในการกระจายยาเสพติดไปสู่กลุ่มผู้ เสพมากขึ้น และมีแนวโน้มในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการค้าและการลักลอบขนส่งตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสภาพทางสังคม นอกจากนี้การพัฒนาเทคโนโลยีทางการเงินรูปแบบใหม่ ทำให้การทำธุรกรรมทางการเงินของกลุ่มนักค้ายาเสพติดทำได้หลากหลาย และมีรูปแบบที่ซับซ้อนมากขึ้น

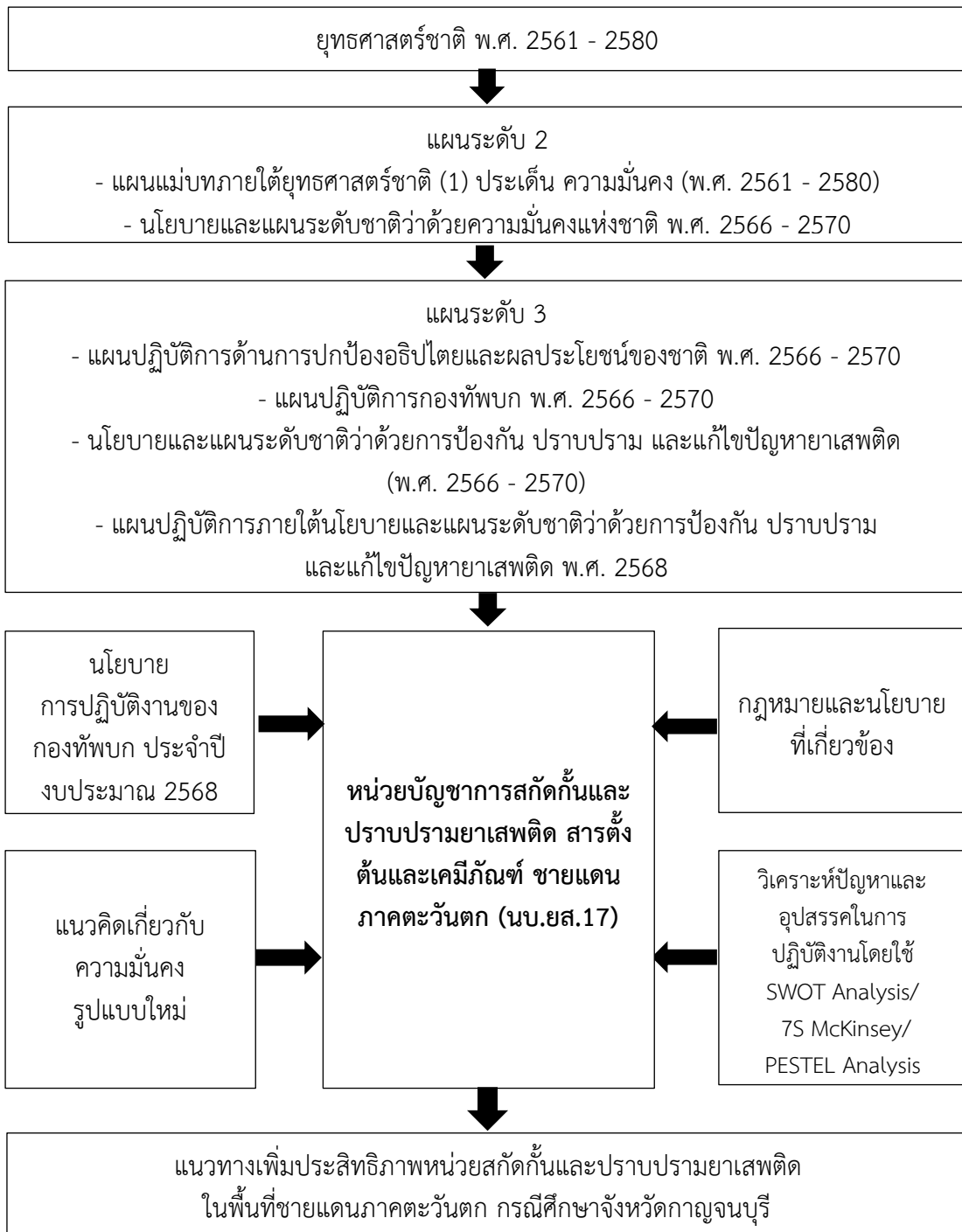
จากสถิติการจับกุมและปริมาณ ยาเสพติดเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ในปี พ.ศ. 2566 รัฐบาลโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้ประกาศ กำหนดพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน และผู้รับผิดชอบเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในพื้นที่ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีการจัดตั้ง หน่วยบัญชาการสกัดกั้น และปราบปรามยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ชายแดนภาคเหนือ (นบ.ยส.35) และ หน่วยบัญชาการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ชายแดน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (นบ.ยส.24) ภายใต้การดำเนินการของกองอำนวยการรักษาความมั่นคง ภายในราชอาณาจักร และสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ซึ่งทั้ง 2 หน่วย ได้ปฏิบัติหน้าที่ในปีงบประมาณ 2567 ที่ผ่านมา² สามารถจับกุมผู้ลักลอบ ลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่ประเทศไทยได้เป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถหยุดยั้งขบวนการ ค้ายาเสพติดได้ จากการสกัดกั้นในชายแดนภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ ยาเสพติดที่ผลิตขึ้นได้ลำเลียง และส่งเข้ามาด้านตะวันตกของประเทศไทย จากสถิติการ จับกุมยาเสพติดรายใหญ่ในพื้นที่อำเภอทองผาภูมิ ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2566 เป็นยาบ้า จำนวน 50 ล้านเม็ด การขยายผลทำให้ทราบว่าขบวนการค้ายาเสพติด มีความพยายาม ลำเลียงยาเสพติดเข้ามาในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง ที่มีการจับกุมได้เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น จึงทำให้รัฐบาลโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้ออกประกาศ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่องกำหนดพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เพิ่มเติม และผู้รับผิดชอบ เพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติดปีงบประมาณ 2568 (ฉบับที่ 2) โดยให้เพิ่มเติมเขตพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในการสกัดกั้นและปราบปราม ยาเสพติด ในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตกจังหวัดกาญจนบุรี 5 อำเภอ ได้แก่ (อำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ อำเภอไทรโยค อำเภอเมือง และอำเภอด่านมะขามเตี้ย) โดยให้จัดตั้ง “หน่วยบัญชาการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ชายแดน ภาคตะวันตก” เรียกชื่อย่อว่า นบ.ยส.17 เพื่อสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดดังกล่าว³ ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยบูรณาการ การสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง แต่ด้วย สภาพแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชายแดนมีความสลับซับซ้อนของภูมิประเทศ ความไม่ชัดเจน ของนโยบายการปราบปรามยาเสพติดของประเทศเพื่อนบ้านจากปัญหาภายในประเทศ รวมถึงการพัฒนาวิธีการในการลักลอบลำเลียงยาเสพติดของกลุ่มขบวนการ ทำให้มี การเล็ดลอดของยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศไทยรวมถึงผ่านไปยังประเทศที่สาม อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ ชายแดนภาคตะวันตกนั้น มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการพัฒนา เพื่อสนองต่อนโยบายของรัฐบาล สังคม และความสงบสุขของประชาชนคนไทยในประเทศ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคของการปฏิบัติงานของหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้า รวบรวมเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Research) ตามที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนด

2. ขอบเขตการศึกษา

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา: ศึกษาในประเด็นสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดติดตามแนวชายแดนภาคตะวันตก รวมถึงปัญหาอุปสรรค และแนวทางการปฏิบัติงานของหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก จังหวัดกาญจนบุรี และแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

2.2 ขอบเขตด้านพื้นที่: ศึกษาในพื้นที่ชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี

2.3 ขอบเขตด้านเวลา: ระยะเวลาที่ศึกษารวม 7 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2567 ถึงเดือนพฤษภาคม 2568

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ประเด็นความมั่นคง และแผนระดับ 3 ที่เกี่ยวข้อง

3.2 กฎหมาย นโยบาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด

3.3 เอกสารอื่น ๆ เช่น รายงานสถานการณ์ และสถิติของการจับกุมคดียาเสพติด เอกสารวิชาการ ข่าวสารที่เผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้กรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Thinking) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสังเคราะห์แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

กิจกรรม \ ระยะเวลา	พ.ย. 67	ธ.ค. 67	ม.ค. 68	ก.พ. 68	มี.ค. 68	เม.ย. 68	พ.ค. 68
เลือกเรื่องและกำหนดหัวข้อการวิจัย	↔						
นำเสนอโครงร่างเอกสารวิจัย		↔					
ศึกษาค้นคว้าที่มาของปัญหา			↔	↔			
การวิเคราะห์, สังเคราะห์ข้อมูล				↔			
การสรุปผลการวิจัย					↔		
การนำเสนอผลการวิจัย						↔	
จัดทำรูปเล่ม							↔

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงสภาพแวดล้อมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนภาคตะวันตก
2. ทราบถึงปัญหา และอุปสรรคของการปฏิบัติงานของหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
3. ทราบถึงแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี สามารถนำไปกำหนดเป็นนโยบายให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้

บทที่ 2

บทแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้า รวบรวม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากตำรา เอกสารและบทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย ตลอดจนการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำมาสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยนำเสนอเนื้อหาตามลำดับ ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)⁴ : เพื่อสนองตอบผลประโยชน์แห่งชาติ ได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย ความมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติและประชาชน การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ได้แก่ การรักษาความสงบภายในประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ การบูรณาการด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ และการพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

2. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (1) ประเด็น ความมั่นคง (พ.ศ. 2561 - 2580)⁵ : ถือเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการหลัก ตามที่ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงได้กำหนดเอาไว้ ประกอบด้วย (1) ประชาชนอยู่ดีกินดีและมีความสุข (2) บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ (3) กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง (4) ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ และ (5) การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

3. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2566 - 2570⁶ :

เป็นแผนระยะปานกลาง 5 ปี ที่มีสถานะเป็นแผนระดับที่ 2 รองรับการดำเนินการในห้วงที่สองของยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ 1) โดยนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติฉบับนี้มีความเชื่อมโยงและประสานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง และประเด็นการต่างประเทศ ตลอดจนกำหนดขอบเขตและหลักเกณฑ์พิจารณา “ประเด็นความมั่นคง” เพื่อตอบสนองตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องเห็นผลสัมฤทธิ์ภายในปี 2570 การยกระดับขีดความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคง โดยมุ่งขยายผลกรอบแนวคิดความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีกรอบการจัดทำและขับเคลื่อนแผนระดับที่ 3 โดยนำเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ไปกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม หรือการดำเนินการอื่น ๆ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. แผนปฏิบัติการด้านการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ

พ.ศ. 2566 - 2570⁷ : เป็นแผนระดับที่ 3 มุ่งเน้นการปกป้อง รักษา และแก้ไขปัญหที่กระทบต่ออธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ครอบคลุมการพัฒนาขีดความสามารถเชิงยุทธศาสตร์ของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงให้มีความสำคัญกับการรักษาความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ โดยเฉพาะสถาบันพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคง พัฒนาระบบการข่าวกรองและการบูรณาการข้อมูลความมั่นคงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันภัยคุกคาม เน้นการรักษาความมั่นคงตามแนวชายแดนและผลประโยชน์ของชาติให้มีความสำคัญกับการรักษาความมั่นคงทางทะเลและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มุ่งเน้นการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (Whole-of-Government Approach) และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม (Whole-of-Society Approach)

5. แผนปฏิบัติการกองทัพบก พ.ศ. 2566 - 2570⁸ :

กองทัพบกมีความมุ่งหมายหลักในการจัดเตรียม และเสริมสร้างกำลังของกองทัพบกให้มีขีดความสามารถและความพร้อมในการป้องกันราชอาณาจักร และใช้กำลังตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม รวมทั้งสามารถสนับสนุนภารกิจของกระทรวงกลาโหมและรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นที่พึ่งของประชาชนในทุกโอกาส และตอบสนองต่อเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในภาพรวม มีความสอดคล้องกับแผน 3 ระดับ โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ 1) ด้านความมั่นคง (หลัก) สอดคล้องกับแผนระดับที่ 2 จำนวน 2 ประเด็น คือ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง (หลัก) และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการต่างประเทศ (รอง) สอดคล้องกับ นโยบายและแผนระดับชาติ

ว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570) ได้แก่ นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 8 การป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด : การป้องกันประชากรทุกกลุ่มเป้าหมายไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การสกัดกั้นยาเสพติดและปราบปราม ขบวนการการค้า ยาเสพติด ตลอดจนการบำบัด รักษา และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดให้เกิดการยอมรับจากสังคม

6. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570)⁹ : กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย

6.1 นโยบายและแผนด้านการป้องกันยาเสพติด เสริมสร้างทัศนคติและสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อป้องกันการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดในทุกช่วงวัยและทุกกลุ่มเป้าหมาย

6.2 นโยบายและแผนด้านการปราบปรามยาเสพติด บูรณาการฐานข่าว และเชื่อมโยงฐานข้อมูลยาเสพติดระหว่างหน่วยงานทั้งภายในประเทศและระหว่าง ไม่ให้เข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และทางพัสดุไปรษณีย์ รวมถึงไม่ให้ใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านของยาเสพติดเพื่อส่งต่อไปยังประเทศที่สาม

6.3 นโยบายและแผนด้านการยึดทรัพย์สินคดียาเสพติด ใช้มาตรการทางทรัพย์สินเพื่อดำเนินการกับทรัพย์สินในคดียาเสพติดโดยไม่ผูกกับคดีอาญา ตามที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนด โดยบูรณาการเชื่อมโยงระบบข้อมูลคดียาเสพติดและระบบข้อมูลกระบวนการยุติธรรม พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือและเสริมสร้างแนวร่วม มุ่งเน้นการสืบหาทรัพย์สิน ขยายไปสู่การใช้มาตรการยึดอายัดทรัพย์สินตามมูลค่า (Value Based Confiscation)

6.4 นโยบายและแผนด้านการบำบัดรักษายาเสพติด บริหารจัดการผู้เสพตามกรอบแนวคิดของประมวลกฎหมายยาเสพติด พัฒนาแพลตฟอร์มสำหรับบริหารจัดการผู้เสพ ให้มีความเชื่อมโยงอย่างครบวงจร ติดตามประเมินผล ดูแลผู้เสพในรูปแบบที่เหมาะสม พัฒนาสถานบำบัดรักษา หรือสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนตามแนวทาง Community Based Treatment and Rehabilitation (CBTx)

6.5 นโยบายและแผนด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ พัฒนابطบาทประเทศไทยเพื่อเป็นแกนกลางในการประสานงานด้านยาเสพติดในภูมิภาคอาเซียน ร่วมมือพหุภาคีกับองค์กรระหว่างประเทศ ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการด้านการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด การพัฒนาองค์ความรู้บุคลากร เทคโนโลยี นวัตกรรม และการพัฒนาเชื่อมโยงฐานข้อมูลการข่าว

6.6 นโยบายและแผนด้านการบริหารจัดการ บริหารจัดการการดำเนินงาน ป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมาย ยาเสพติด พัฒนากลไกอำนาจการ ระเบียบ กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม พัฒนาระบบ สารสนเทศด้านแผนงานและงบประมาณ การกำกับติดตามและการประเมินผลการดำเนินงาน พัฒนาทักษะและสมรรถนะการทำงานเพื่อรับมือกับภัยคุกคามยาเสพติดในยุคดิจิทัล

7. แผนปฏิบัติการภายใต้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2568¹⁰ : เป็นแผนระดับที่ 3 รองรับการนำ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570) ไปสู่การปฏิบัติภายใต้กรอบมาตรการทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรการ ป้องกันยาเสพติด 2) มาตรการปราบปรามยาเสพติด 3) มาตรการยึดทรัพย์สินค้าผิดกฎหมาย 4) มาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติด 5) มาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ และ 6) มาตรการบริหารจัดการ โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติ เพื่อเป็นกรอบในการบริหารจัดการ ประสานการปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากร งบประมาณ รวมทั้งการกำกับติดตามและ ประเมินผลทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ภายใต้นโยบายและ แผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570)

8. นโยบายการปฏิบัติงานของกองทัพบก ประจำปีงบประมาณ 2568¹¹ : ยึดถือบทบาท ภารกิจตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นโยบายของหน่วยเหนือทุกระดับ ตลอดจนแผนพัฒนากองทัพบก พ.ศ. 2566 - 2570 และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความสำคัญ สูงสุดกับการปกป้องอธิปไตย การพิทักษ์และรักษาไว้ซึ่งสถาบันหลัก ของชาติ รวมถึงผลประโยชน์ ของชาติและความสงบสุขของประชาชน ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เรื่องสำคัญที่ต้องดำเนินการ ได้แก่ การปรับปรุงยุทธศาสตร์ กองทัพบก พ.ศ. 2580 ที่มีโครงสร้างการจัดหน่วยและโครงสร้างกำลังที่เหมาะสม มีจำนวนกำลัง ประจำการที่เพียงพอต่อการปฏิบัติภารกิจในทุกสภาวะของความขัดแย้ง (Full Spectrum of Conflicts) โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานกองทัพบก ดังนี้ 1) การสร้างความพร้อมรบ (Build Readiness) ด้านกำลังพล ด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ ด้านการฝึก/การฝึกอบรบ และแผนปฏิบัติ การ 2) การพัฒนากองทัพบกเพื่อมุ่งสู่ความทันสมัย (Modernization) 3) การบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพ (Management) ในด้านกำลังพล ระบบงาน และระบบงบประมาณ 4) การเสริมสร้าง ความร่วมมือด้านความมั่นคงทางการทหารกับมิตรประเทศ (Security Cooperation) 5) การใช้ กำลัง (Use of Forces) ได้แก่ การปฏิบัติการทางทหารเพื่อป้องกันประเทศ และการปฏิบัติการ ทางทหารนอกเหนือจากสงคราม โดยทุกหน่วยต้องให้ความสำคัญและความเร่งด่วนในการปฏิบัติ ภารกิจหลักสำหรับการป้องกันประเทศ โดยยึดถือการปฏิบัติตามแนวทางการใช้กำลังของ ทบ.

คำสั่งสั่งป้องกันชายแดนประจำปี แผนเผชิญเหตุ และแผนป้องกันประเทศ ปรับปรุงแผนปฏิบัติการทางทหารให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติทางทหาร ส่วนการปฏิบัติการตามแนวความคิดในการรักษาความมั่นคงตามแนวชายแดน (พันธกิจ 5 ประการ)

9. พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551¹² :

เป็นกฎหมายสำคัญที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความมั่นคงภายในประเทศ โดยมีสาระสำคัญครอบคลุมหลายด้าน โดยหลักของกฎหมายนี้คือการป้องกัน ควบคุม แก้ไข และฟื้นฟูสถานการณ์ใดๆ ที่เป็นภัยหรืออาจเป็นภัย อันเกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ก่อให้เกิดความไม่สงบสุข ทำลาย หรือทำความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ โดยมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในมิติที่มีใช้การทหาร มีนายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ผอ.รมน.) โดยตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรมีคณะกรรมการผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ประกอบด้วยผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญจากหน่วยงานต่าง ๆ การจัดตั้งหน่วยงานในระดับภูมิภาค มีกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค (กอ.รมน.ภาค) โดยแม่ทัพภาคเป็นผู้อำนวยการกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการ และมีการจัดตั้งคณะกรรมการอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค และคณะกรรมการอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นศูนย์ประสานงานกลางเพื่อต่อต้านภัยคุกคามที่มุ่งทำลายผลประโยชน์และความมั่นคงของชาติ ป้องกัน ควบคุม แก้ไข และฟื้นฟูสถานการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคง โดยมีขอบเขตการทำงาน ได้แก่ การแก้ไขปัญหาหรือการป้องกันภัยที่เกิดขึ้นจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคล การปฏิบัติงานด้านการข่าวและการปฏิบัติการจิตวิทยา และการพัฒนาเพื่อความมั่นคงเฉพาะพื้นที่ และมีอำนาจในสถานการณ์พิเศษ

พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 จึงเป็นกฎหมายสำคัญที่กำหนดกลไกและโครงสร้างในการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงต่อความมั่นคง แต่ยังไม่ถึงขั้นต้องประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน¹²

โครงสร้าง/ภารกิจของหน่วยบัญชาการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ชายแดนภาคตะวันตก (นบ.ยส.17)¹³

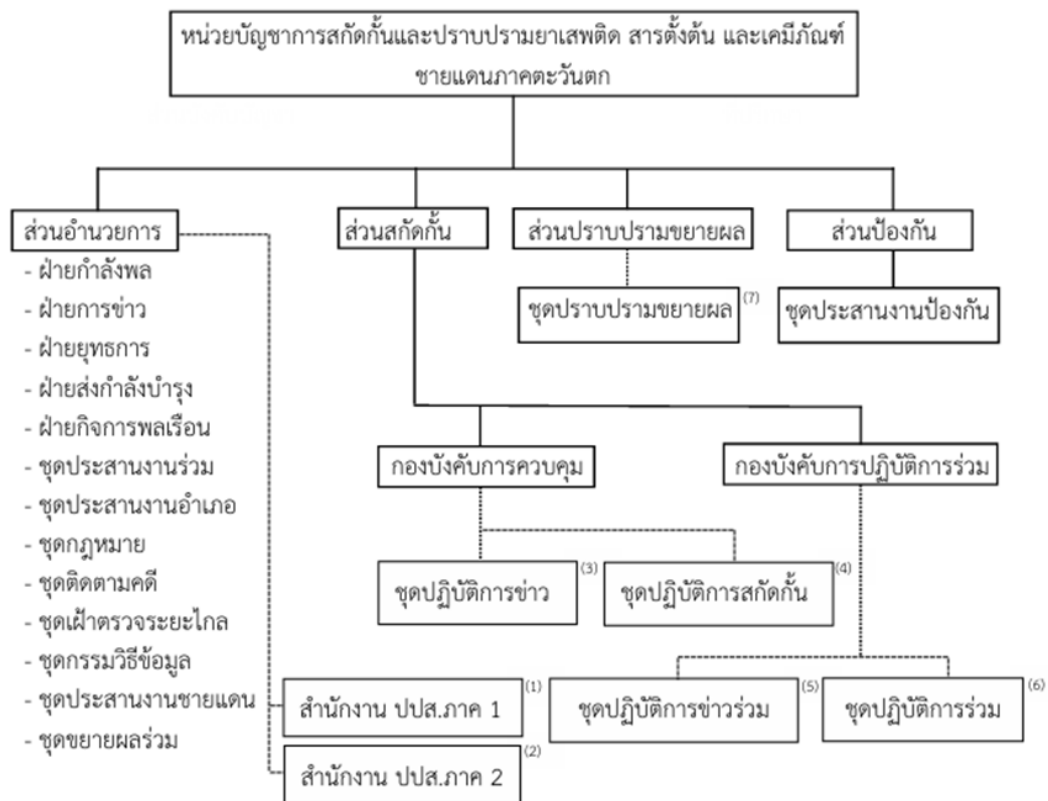
1. จัดตั้งโดยกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค 1 ภารกิจวางแผนอำนาจการ และประสานงานทุกภาคส่วนในพื้นที่ ดำเนินการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ 5 อำเภอชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ อำเภอสองแควบุรี, อำเภอทองผาภูมิ, อำเภอไทรโยค, อำเภอเมือง และอำเภอด่านมะขามเตี้ย

2. โครงสร้างการจัดหน่วย และการประกอบกำลัง จำนวน 195 อัตรา ได้แก่ ส่วนบังคับบัญชาและส่วนอำนวยการ ส่วนสกัดกัน ส่วนปราบปรามและขยายผล และส่วนป้องกัน เป็นการjdkกำลังรวม 3 ฝ่าย จากพลเรือน ตำรวจ และทหารจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

2.1 พลเรือน จัดจาก ฝ่ายปกครอง ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด กาญจนบุรี นายอำเภอชายแดน ทั้ง 5 อำเภอ และ ป.ป.ส.ภาค 7

2.2 ตำรวจ จัดจาก กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี และ กองบังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด 4

2.3 ทหาร จัดกำลังพลจาก ทภ.1 เป็นหลัก

ภาพที่ 2 โครงสร้างการจัดหน่วย และการประกอบกำลัง นบ.ยส.17

3. ภารกิจของ นบ.ยส.17 : วางแผน บูรณาการ อำนวยการ ประสานงาน ในการสกัดกัน การลักลอบนำเข้ายาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ ปราบปรามเครือข่าย ผู้ค้ายาเสพติด บำบัดผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด จัดตั้งหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และแก้ไขปัญหาเสพติดด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ชายแดน

4. การปฏิบัติงาน ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ตามแนวชายแดน เป็นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ ร่วมกับกองกำลังป้องกันชายแดน ในการซึ่ดแนวชายแดน ประกอบด้วย กองกำลังสุรสีห์, ปปส.ภาค 7, กอ.รมน.ภาค 1 ส่วนแยก 2, ตำรวจภูธรจังหวัดกาญจนบุรี, กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13, ฝ่ายปกครอง และหน่วยงานความมั่นคงที่มีความจำเป็นเร่งด่วนใน 5 อำเภอ ของจังหวัดกาญจนบุรี โดยมี นบ.ยส.17 เป็นหน่วยรับผิดชอบภาพรวม ดำเนินการตาม 6 มาตรการหลัก ได้แก่

4.1 มาตรการสกัดกั้น ได้แก่ การซึ่ดเฝ้าตรวจ, การลาดตระเวนทางบกและทางน้ำ พร้อมจัดตั้งจุดตรวจจุดสกัด โดยให้ความสำคัญบนเส้นทาง 323 เนื่องจากเป็นเส้นทางในการลักลอบลำเลียงยาเสพติด

4.2 มาตรการปราบปราม โดยการปราบปรามทำลายเครือข่ายการค้ายาเสพติด ดำเนินการปิดล้อมตรวจค้น และจับกุมผู้กระทำความผิด

4.3 มาตรการป้องกัน การเสริมสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งใน 5 อำเภอชายแดนโดย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 1 ส่วนแยก 2 และฝ่ายปกครอง ดำเนินการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้โทษของยาเสพติด โดยการขับเคลื่อนผ่านผู้นำชุมชน อสม. และใช้ ชรบ. ในการรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านและการจัดระเบียบสังคม

4.4 มาตรการบำบัดรักษา มีการดำเนินการบำบัดรักษาในโรงพยาบาล รวมทั้งมีการติดตามดูแลช่วยเหลือผู้มีอาการทางจิตจากการใช้ยาเสพติด โดยบูรณาการขับเคลื่อนในแต่ละหมู่บ้านที่ได้รับกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยมีชุดพัฒนาสัมพันธ์มวลชน กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 1 ส่วนแยก 2 ดำเนินการ

4.5 มาตรการบูรณาการ บริหาร จัดการ โดยการจัดประชุมขับเคลื่อนงานแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกับหน่วยเหนือ หน่วยรอง และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

4.6 มาตรการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สุรพัศม์ นำชัยรุ่งรัมย์ (2561) ศึกษาเรื่อง บทบาทของชุดมวลชนสัมพันธ์ในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นพื้นที่ห่างไกล ทุ่กัันดาร์ มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดที่รุนแรง จากสภาพปัญหาดังกล่าวรัฐบาลได้มีคำสั่งยกระดับพื้นที่อำเภออมก๋อยเป็นพื้นที่พิเศษ มีการจัดตั้งชุดมวลชนสัมพันธ์ (ชมส.) ภายใต้

ศูนย์อำนวยการแก้ไขปัญหามันคงพื้นที่อำเภออมก๋อย (ศมพ.อ.อมก๋อย) โดยได้กำหนดบทบาทของชุมชนสัมพันธ์ให้มีหน้าที่หลักในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับชุมชน เพื่อช่วยลดปัญหายาเสพติด และการปลูกฝิ่นในพื้นที่ โดยมีการเข้าไปให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทษพิษภัยของยาเสพติดให้กับชุมชน ทำให้ผู้ใช้ยาเสพติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับประชาชน ทำให้ชุมชนเกิดความไว้วางใจให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ส่งผลให้ปัญหายาเสพติดในชุมชนลดลง จึงเป็นการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ¹⁴

2. ยอดชาย พวงวรินทร์ (2563) ศึกษาเรื่อง อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารในการกิจสกัดกั้น ยาเสพติด ในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่ากฎหมายที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารปฏิบัติการสกัดกั้นยาเสพติดนั้น ให้อำนาจเป็นเพียงผู้ช่วยเจ้าพนักงานมีอาจปฏิบัติการได้เพียงลำพังเฉพาะเจ้าหน้าที่ทหาร ซึ่งพบว่าเป็นอุปสรรคในการสกัดกั้นยาเสพติด ดังนั้นการที่จะเพิ่มประสิทธิภาพให้เจ้าหน้าที่ทหารในการกิจสกัดกั้นยาเสพติดนั้น จำเป็นต้องมอบอำนาจทางกฎหมายให้กับเจ้าหน้าที่ทหาร แต่การที่จะเสนอกฎหมายเป็นการเฉพาะอาจจะเป็นเรื่องที่ยากและต้องใช้เวลา แต่ยังมีวิธีการที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ทหารได้มาซึ่งข้อกฎหมายที่รองรับต่อการปฏิบัติงาน โดยที่กองทัพบกต้องร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ(MOU) เรื่องให้กองทัพบกสามารถออกคำสั่งแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตรให้มีอำนาจหน้าที่เทียบเท่ากับเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้จะสามารถจัดปัญหา/ข้อขัดข้อง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ทหารในการกิจการสกัดกั้นยาเสพติดได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ปัญหามันคงที่เกิดจากภัยยาเสพติดถูกแก้ไขได้ในที่สุด¹⁵

3. วรุฒิ สำราญ (2563) ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือน กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ผลการวิจัยพบว่า ความสำคัญของประชาชนในการมีส่วนร่วมป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือน กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ควรให้ความสำคัญในการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักให้กับประชาชน ถึงความสำคัญของปัญหาและเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและแก้ไขปัญหารวมกันในฐานะเจ้าของปัญหา โดยการประสานสอดคล้องกับทุกหน่วยงาน ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาดังกล่าว ซึ่งจะต้องยึดถือตามแผนและยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ และจะต้องสามารถสนธิกำลัง และทรัพยากร รวมถึงการปฏิบัติงานร่วมกันได้ ทั้งฝ่ายทหาร ฝ่ายพลเรือน หน่วยงานต่าง ๆ และประชาชน¹⁶

4. วีระวัฒน์ ท้าวพิมพ์ (2566) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีในพื้นที่อำเภอชายแดน จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ปัญหา คือ การบูรณาการภารกิจด้านยาเสพติดให้หน่วยรับผิดชอบโดยเฉพาะมีส่วนติดตามสถานการณ์ 24 ชั่วโมง และนำเครื่องมือที่มีเทคโนโลยีทันสมัยมาเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้วยการเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติงาน และดำเนินการตามตาม 5 มาตรการ ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ใช้การพัฒนาทางเลือกตามแนวทางศาสตร์พระราชา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตควบคู่กับกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้ชุมชน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมการบูรณาการกับหน่วยที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง พัฒนาและจัดระบบข้อมูลด้านยาเสพติดให้สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานและใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ด้วยความสะดวกรวดเร็ว ได้ทุกที่ ทุกเวลา อย่างปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้หัวใจสำคัญที่สุด คือ การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชน/ชุมชน ปลอดภัยจากยาเสพติด เพื่อบรรลุเป้าหมาย “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข”¹⁷

5. เกียรติศักดิ์ ทรัพย์เมฆ (2566) ศึกษาเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า ความพยายามในการสกัดกั้นมีอุปสรรคในเรื่องพื้นที่ปฏิบัติการซึ่งยากต่อการสกัดกั้น การเปลี่ยนแปลงพื้นที่การนำเข้าหลักสภาพเศรษฐกิจและสังคมจิตวิทยาผลักดันให้บุคคลเข้าร่วมขบวนการเครือข่ายยาเสพติดเตรียมลักลอบลำเลียงยาเสพติดจำนวนมหาศาลเข้าสู่ประเทศไทยผ่านแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ทำให้ปัญหาเสพติดในพื้นที่ยังคงปรากฏความรุนแรงแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา คือ หน่วยต้องรักษาความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานเพิ่มพูนความรู้ให้กับกำลังพล พัฒนาด้านการข่าวกรอง การบูรณาการด้านยุทธการและการข่าว การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงการวางแผนบูรณาการในการเฝ้าตรวจชายแดน โดยการบูรณาการหน่วยงาน/ประชาคม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการสกัดกั้นแนวทางดังกล่าวจะทำให้สามารถแก้ปัญหา และเพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้นตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนได้อย่างเป็นรูปธรรมรองรับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ด้านความมั่นคงต่อไป¹⁸

6. ณัฐฐา นวลศรีฉาย (2564) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การที่จะพัฒนาประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนจังหวัดเชียงใหม่ ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมนั้น โดยหลักแล้วจะต้องปรับปรุงพัฒนาขีดความสามารถหน่วยและกำลังพล ให้เท่าทันการปฏิบัติของขบวนการค้ายาเสพติดที่เปลี่ยนแปลง

อยู่ตลอดเวลา ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญก็คือ กำลังพล การข่าว การปฏิบัติ และ ยุทธโธปกรณ์/เครื่องมือ หากได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง การปฏิบัติงานด้านการข่าวซึ่งเป็นปัจจัยสูงสุดแห่งความสำเร็จ การแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเสริมสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ในการสกัดกั้นปราบปรามยาเสพติด จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น¹⁹

7. รัฐพล ศิริทัต (2563) ศึกษาเรื่อง การแก้ไขปัญหายาเสพติดบริเวณ แนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จากผลการศึกษาพบว่า การลักลอบ นำเข้ายาเสพติดส่วนใหญ่นำเข้าจากประเทศลาวเนื่องจากภูมิประเทศเอื้ออำนวย กองกำลังสุรนารีได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้มาตรการหลัก 3 มาตรการ ได้แก่ มาตรการด้านการป้องกัน มาตรการด้านการสกัดกั้นปราบปราม และ มาตรการด้านการบำบัดฟื้นฟู รวมถึงการประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่พบว่ายังมี ปัญหาอุปสรรคในด้านพื้นที่ปฏิบัติการที่มีความกว้าง ปัญหาด้านสังคมชุมชนตามแนว ชายแดนที่เอื้อต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาด้านการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ ยังขาดเอกภาพด้านการข่าว ขาดยุทธโธปกรณ์ที่ทันสมัยและเจ้าหน้าที่บางส่วนยังขาด ความรู้ความสามารถ ปัญหาด้านความร่วมมือของประเทศเพื่อนบ้านที่ยังไม่แน่นแฟ้น เท่าที่ควร และปัญหาด้านงบประมาณที่ยังไม่ครอบคลุมเพียงพอ ทำให้ปัญหายาเสพติด ในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างยังปรากฏความรุนแรงอยู่ อีกทั้ง ผลการศึกษายังสามารถนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ 6 แนวทาง แนวทางแรก คือ การเตรียมความพร้อมก่อนออกปฏิบัติงานทั้งด้านบุคลากรและด้านยุทธโธปกรณ์ ซึ่งจะต้องมีการวางแผนเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบแนวทางที่สอง คือ งานด้านการข่าว ต้องสร้างเอกภาพในงานด้านการข่าวด้วยการจัดตั้งองค์กรข่าวชายแดนร่วมและจัดทำ ฐานข้อมูลด้านการข่าวร่วมดิจิทัล แนวทางที่สาม คืองานด้านยุทธการ ต้องขจัดเขต ความกว้างของพื้นที่ปฏิบัติการด้วยการใช้เทคโนโลยีเฝ้าตรวจที่ทันสมัยและการบริหารจัดการกำลัง แนวทางที่สี่ คือ งานด้านกิจการพลเรือน โดยนำภาคประชาสังคมที่ประชาชน ในพื้นที่ให้การยอมรับได้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเข้ามาร่วมปฏิบัติงาน แนวทางที่ห้า การประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน ต้องดำรงการพบปะพัฒนา สัมพันธ์อย่างต่อเนื่องทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการเพื่อลดความหวาดระแวง ซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาร่วมกัน และแนวทางที่หก ด้านงบประมาณจะต้องจัดทำแผนเสนองบประมาณให้ครอบคลุมและเพียงพอ ทั้งนี้ หัวใจสำคัญคือการสร้างแนวร่วมที่เข้มแข็งด้วยความร่วมมือกันทั้งของเจ้าหน้าที่และ ประชาชนในพื้นที่เพื่อหยุดยั้งยาเสพติดไว้ให้ได้ที่แนวชายแดน²⁰

8. วันปิย แก้วเกตุ (2564) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า การประสานและวางหน่วยงานองค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดเพื่อให้เกิดการบูรณาการในการดำเนินงานตามนโยบาย ยุทธศาสตร์กลยุทธ์ มาตรการ และแนวทางที่กำหนดโดยกำหนดแนวทางการปฏิบัติ กลั่นกรองวิเคราะห์และบูรณาการเป้าหมาย แผนงานโครงการกิจกรรมและงบประมาณรวมทั้งตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดพุทธศักราช 2558 ถึง 2562 ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำโครงการสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการลดระดับความรุนแรงของสถานการณ์ปัญหายาเสพติดหรือการบรรลุผลผลิตผลลัพธ์ผลสัมฤทธิ์วัตถุประสงค์เป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดรวมถึงนำหัวใจโมเดลมาใช้ให้เกิดความยั่งยืนโดยแก้ไขปัญหาทุกมิติทางด้านการปราบปรามป้องกันบำบัดรักษา และการบริหารจัดการโดยให้ราษฎรในหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีการดำเนินงานทุกมิติประกอบด้วยการคัดแยกผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด การนำผู้เสพผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่ระบบบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสม การจัดตั้งจุดตรวจจุดสกัดกั้นยาเสพติดและสิ่งผิดกฎหมาย การพัฒนาและส่งเสริมอาชีพราษฎร โดยใช้แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างภาคีเครือข่ายการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่หมู่บ้านอย่างยั่งยืน²¹

9. เดชพร บุญยรัตพันธุ์ (2565) ศึกษาเรื่อง แนวทางการแก้ปัญหาลักลอบขนยาเสพติดบริเวณแนวชายแดน (กรณีศึกษา 5 อำเภอจังหวัดเชียงใหม่) แนวทางการแก้ปัญหาลักลอบขนยาเสพติดบริเวณแนวชายแดน ในพื้นที่ 5 อำเภอชายแดน จังหวัดเชียงใหม่ จะให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพนั้น โดยหลักแล้วจะต้องปรับปรุงพัฒนาขีดความสามารถหน่วยและกำลังพล ให้เท่าทันการปฏิบัติของขบวนการค้ายาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งรูปแบบ วิธีการ และเส้นทางที่ใช้ลักลอบขนยาเสพติด โดยปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญก็คือการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านกำลังพล หน่วยที่ขึ้นปฏิบัติหน้าที่ชายแดนควรพิจารณาจัดกำลังพลให้เหมาะสมกับภารกิจ และในตำแหน่งที่มีความสำคัญ ได้แก่ หัวหน้าชุด และ ผบ.หน่วย จัดให้มีการฝึกอบรมกำลังพลเพื่อเพิ่มความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน จากแผนบทเรียนการปฏิบัติที่ผ่านมา หรือจากองค์ความรู้จากผู้ที่มีประสบการณ์หรือมีความชำนาญก่อนขึ้นปฏิบัติภารกิจ เช่น ความรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทักษะตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด การใช้/การปรนนิบัติบำรุงเครื่องมือพิเศษต่างๆ พร้อมทั้งสอดแทรก ความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย พร้อมจัดทำคู่มือการปฏิบัติ และมีการทดสอบความรู้เพื่อประเมินผลกำลังพล

ด้านการข่าว ต้องมีการบูรณาการด้านการข่าว โดยหน่วยงานด้านการข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ ต้องร่วมกันวางแผนในการรวบรวมข่าวสาร วิเคราะห์ข่าวสารที่ได้มา และกระจายข่าวสารให้กับหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้องได้อย่างทันเวลา จัดงบประมาณเพื่อเป็นรางวัลหรือค่าตอบแทนให้กับเจ้าหน้าที่รวบรวมข่าวสารและสายข่าวในพื้นที่เพื่อเพิ่มความตั้งใจในการหาข่าว และให้ข่าวที่มีความน่าเชื่อถือ พิจารณาส่งกำลังพลที่ทำงานด้านการข่าวเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มเติม เช่น วงรอบข่าวกรอง และการข่าวลับ ด้านการปฏิบัติงาน เพิ่มอัตรากำลังพลที่ขึ้นปฏิบัติหน้าที่ชายแดนให้สอดคล้องกับพื้นที่รับผิดชอบและภารกิจ และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน ควรมีการปรับปรุงแผนการปฏิบัติงาน แผนการวางกำลัง ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และวิธีการปฏิบัติของกลุ่มขบวนการขนยาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการปฏิบัติ โดยอาศัยข้อมูลสถิติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติที่ผ่านมา อบรมให้กำลังพลมีความรู้และทักษะอยู่เสมอ ในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เทคนิคการตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด และเพิ่มอัตราในตำแหน่งนายทหารพระธรรมนูญของหน่วยที่ปฏิบัติหน้าที่ชายแดน เพื่อให้การปฏิบัติของกำลังพลไม่ขัดต่อหลักกฎหมาย มีการบูรณาการทุกภาคส่วนในพื้นที่ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อสกัดกั้นการลักลอบขนยาเสพติด โดยมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน²²

10. ดิศยศ ศรีเมืองวงศ์ (2566) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการปราบปรามยาเสพติดของหน่วยเฉพาะกิจราชมนู ในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก แนวการพัฒนาประสิทธิภาพการปราบปรามยาเสพติดของ หน่วยเฉพาะกิจราชมนูในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก จะให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพนั้น โดยหลักแล้วจะต้องพัฒนาขีดความสามารถหน่วยและกำลังพล ให้เท่าทันสถานการณ์ทั้งรูปแบบการขนย้ายวิธีการลำเลียง โดยสามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้ 1) กำลังพล หน่วยที่จัดกำลังพลปฏิบัติหน้าที่ชายแดนควรพิจารณาจัดกำลังพลให้ เหมาะสมกับภารกิจ ควรจะมีความรู้ความสามารถและมีความประพฤติที่เหมาะสม และควรจัดให้มี การฝึกอบรมกำลังพล เพื่อเพิ่มความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงาน จากบทเรียนจากการปฏิบัติที่ผ่านมา หรือจากหน่วยที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด เช่น ความรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทักษะตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด การใช้เครื่องมือพิเศษ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการปฏิบัติและมีการทดสอบความรู้เพื่อประเมินความพร้อมของกำลังพล 2) การข่าว ควรมีการบูรณาการงานด้านการข่าวเพื่อให้ได้รับข่าวสารที่ทันต่อสถานการณ์ ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น เพราะการปฏิบัติงานด้านการข่าวปัจจัยที่จะทำให้สำเร็จคืองานด้านการข่าว และสิ่งที่สำคัญคือกำลังพลที่ปฏิบัติงานด้านการข่าวจะต้องมีความรอบคอบ รัดกุมเป็นไปตามวงรอบข่าวกรอง และเป็นเจ้าหน้าที่

ที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดโดยเฉพาะ รวมถึงการพิจารณาประมาณในการปฏิบัติงานด้านการข่าวเพิ่มขึ้น 3) การปฏิบัติงาน พิจารณาเพิ่มอัตรากำลังพลที่ขึ้นปฏิบัติหน้าที่ชายแดนให้สอดคล้องกับ พื้นที่รับผิดชอบและภารกิจเพราะภารกิจของกำลังพลมีหลาย ควรมีการปรับปรุงแผนยุทธการ แผนการวางกำลัง ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และวิธีการของกลุ่มขบวนการขนยาเสพติดที่ อบรมให้กำลังพลมีความรู้และทักษะอยู่เสมอ ในด้านกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง และการตั้งจุดตรวจ/จุดสกัด และพิจารณาเพิ่มตำแหน่งนายทหารพระธรรมนูญให้กับหน่วยที่ปฏิบัติหน้าที่ชายแดน เพื่อให้การปฏิบัติของกำลังพลไม่ขัดต่อหลักกฎหมาย มีการบูรณาการทุกภาคส่วนในพื้นที่โดยเฉพาะการประสานความรับผิดชอบให้ชัดเจน²³

11. วิเชษฐ์ จันทรสิงห์ (2567) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของ กองบังคับการควบคุมทหารพรานศูนย์ปฏิบัติการกองทัพอากาศที่ 3 ในพื้นที่ชายแดน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ในปัจจุบันนั้นมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ จากสถิติการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดที่ผ่านมาเนื่องจากหน่วยได้พัฒนาแผนปฏิบัติการให้เท่าทันการปฏิบัติของกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แต่อย่างไรก็ตาม หากได้มีการนำแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพจากที่ผู้วิจัยวิเคราะห์จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น ดังนี้ 1) ด้านกำลังพล ควรมีการหมุนเวียนกำลังพลในการปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องหลายปี และควรมีการคัดเลือกกำลังพลที่มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมาปฏิบัติงาน 2) ด้านการข่าว บูรณาการระบบงานด้านการข่าวกับหน่วยข่าวทุกระดับ เพื่อพัฒนาระดับการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองยาเสพติด สนับสนุนภารกิจสกัดกั้นยาเสพติดเป็นหลักการจัดทำข้อมูลข่าวสาร แหล่งผลิต/แหล่งพักยาเสพติด เครือข่ายกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด และให้ความสำคัญกับการจัดตั้งตัวแทนแหล่งข่าวที่สามารถเข้าถึงเป้าหมายครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติการ รวมถึงสร้างแรงจูงใจให้กับเจ้าหน้าที่รวมรวบข่าวสารและแหล่งข่าวในพื้นที่โดยมอบค่าตอบแทน ให้ในกรณีที่มีการรายงานข่าวสารที่เป็นประโยชน์นำไปสู่การจับกุม 3. ด้านยุทธวิธีอุปกรณ์ จัดหาเครื่องมือพิเศษเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ให้กับหน่วยเพื่ออำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย ลดการสูญเสียของเจ้าหน้าที่ 4. ด้านยุทธการ จัดการอบรมความรู้ในเรื่องกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ในการปฏิบัติ หน้าที่ด้านการสกัดกั้นยาเสพติด และการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้กระทำผิด โดยเฉพาะพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปราม การทรมานและการกระทำให้นิรโทษกรรม พ.ศ. 2565 5. ด้านกิจการพลเรือน บูรณาการร่วมกับเครือข่ายภาคประชาชนในการจัดทาระบบป้องกันเพื่อจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน สร้างความตระหนักรู้ จิตสำนึก จิตอาสาที่จะร่วมกันป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างจริงจัง²⁴

บทที่ 3

บทวิเคราะห์

การวิจัย เรื่องแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปราม ยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ลำดับ เนื้อหาและวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งได้จากการเชื่อมโยงแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ทั้งปัจจัยที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ รวมถึง เครื่องมือนำมาใช้วิเคราะห์คือ SWOT Analysis โดยการใช้เครื่องมือ 7S McKinsey วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และใช้เครื่องมือ PESTEL Analysis วิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อให้ได้บทวิเคราะห์ที่สมบูรณ์ที่สุด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

สภาพแวดล้อมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนว ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

1. ลักษณะภูมิประเทศ ของพื้นที่ชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี โดยทั่วไป ประมาณ 75% เป็นภูเขา มีเทือกเขาตะนาวศรีกั้นเขตแดนไทย-เมียน มีแม่น้ำสายสำคัญ ได้แก่ แม่น้ำสุริยะ, แม่น้ำแควน้อย, แม่น้ำแควใหญ่ แม่น้ำทวาย และแม่น้ำตะนาวศรี มีเส้นทางสายสำคัญ คือ เส้นทางหมายเลข 323 จากอำเภอสังขละบุรี อำเภอเมือง กาญจนบุรี ระยะทาง 227 กม. และเส้นทางจากบ้านพุน้ำร้อน - อำเภอเมืองกาญจนบุรี ระยะทาง 70 กม. ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การท่องเที่ยวและการค้าขาย มีโรงงานอุตสาหกรรมระดับครัวเรือนบ้างเล็กน้อย²⁵

2. สถานการณ์ยาเสพติด

2.1 สถานการณ์ทั่วไป : พื้นที่ภาคกลาง ยังคงเป็นพื้นที่พักยาชั่วคราว หรือพักคอย เพื่อลำเลียงไปสู่พื้นที่อื่น โดยเฉพาะเป็นเส้นทางลำเลียงผ่านของยาเสพติด ลงสู่ภาคใต้ และเป็นพื้นที่พักยา หรือเก็บยา เพื่อจำหน่ายในพื้นที่ ควรมีการเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดในพื้นที่ ดังนี้

2.1.1 เฝ้าระวังการลักลอบลำเลียงยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนจังหวัด กาญจนบุรี ที่พบการจับกุมอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มลักลอบลำเลียงเพิ่มขึ้น เนื่องจากสถานการณ์การสู้รบในประเทศเมียนมาที่มีความรุนแรงต่อเนื่อง ทำให้กลุ่ม กองกำลังมีความต้องการซื้ออาวุธเพิ่มขึ้น จึงอาจส่งผลให้มีกลุ่มขบวนการลักลอบลำเลียง ยาเสพติดมากขึ้นเพื่อนำเงินมาซื้ออาวุธ จึงควรเฝ้าระวังช่องทางธรรมชาติ เส้นทางเลียง

ที่อาจนำมาใช้ในการลำเลียงยาเสพติด เส้นทางที่ไม่มีจุดตรวจจุดสกัด และควรมีการประสานงานการข่าวจากทุกหน่วยงาน และพัฒนาประสิทธิภาพการตรวจค้นให้แก่เจ้าหน้าที่ รวมถึงอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อช่วยในการตรวจค้นจับกุม

2.1.2 เฝ้าระวังการลักลอบลำเลียงยาเสพติดลงสู่ภาคใต้ โดยเฉพาะรถบรรทุก และรถยนต์กระบะ ทั้งเส้นทางหลัก เส้นทางรอง เส้นทางหลบด่านที่พบการจับกุมรายสำคัญอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเส้นทางพระราม 2 ที่เป็นเส้นทางผ่านและจับกุมได้เป็นประจำ

2.1.3 เฝ้าระวังการค้ายาเสพติด รวมทั้งเป็นที่พักยาเสพติด โดยเฉพาะจังหวัดสุพรรณบุรี และนครปฐม ที่พบการจับกุมคดีรายสำคัญอยู่บ่อยครั้ง

2.1.4 เฝ้าระวังการแพร่ระบาดของยาเสพติดในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยว และสถานประกอบการที่พบการมั่วสุมเสพยาเสพติดอยู่บ่อยครั้ง รวมทั้งเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของเฮโรอีน เนื่องจากพบการจับกุมเฮโรอีนในทุกจังหวัด (จ.) ของพื้นที่ภาคกลาง

2.2 สถานการณ์เฉพาะ

2.2.1 ในพื้นที่ชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี โดยเฉพาะอำเภอทองผาภูมิและอำเภอสังขละบุรี พบการจับกุมอยู่บ่อยครั้ง ประกอบกับสถานการณ์ความไม่สงบในประเทศเมียนมา ทำให้ชนกลุ่มน้อยมีเสรีภาพในการเคลื่อนย้ายมากขึ้น จึงควรเฝ้าระวังช่องทางธรรมชาติ เส้นทางหลัก เส้นทางที่ไม่มีจุดตรวจจุดสกัด และเส้นทางเลี้ยวที่อาจนำมาใช้ในการลำเลียงยาเสพติด

2.2.2 การค้าและการแพร่ระบาดยาเสพติดพื้นที่ตอนในที่เป็นที่พักเก็บยาเสพติด รวมถึงบริเวณรอยต่อของจังหวัดที่เชื่อมต่อกัน โดยเฉพาะอำเภอท่ามะกา อำเภอเมือง และอำเภอดำรงวิทยะปถวี ที่พบการจับกุมเป็นจำนวนมาก

2.2.3 การแพร่ระบาดของเฮโรอีนในทุกพื้นที่ เนื่องจากพบการจับกุมเฮโรอีนเกือบทุกอำเภอ (อ.) โดยเฉพาะอำเภอทองผาภูมิที่พบการจับกุมจำนวนมาก จึงควรสร้างการรับรู้เรื่องเฮโรอีน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนทั้งในและนอกสถานศึกษา

2.2.4 เฝ้าระวังการมั่วสุมเสพยาเสพติดที่มีการจับกุมอยู่บ่อยครั้ง และมีแนวโน้มที่จะจับกุมได้มากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน วัยรุ่น และนักเที่ยว ตามแหล่งท่องเที่ยว สถานประกอบการ บ้านพัก รีสอร์ท พูลวิลล่า และสถานบันเทิง

3. สถิติการจับกุมยาเสพติดพื้นที่ชายแดน ปีงบประมาณ 2566 - ม.ค. 2568²⁶

ดังนี้

เดือน	ครั้ง	ผู้ต้องหาสัญชาติ					ของกลาง			
		ไทย		เมียนมา		รวม	ยาบ้า (เม็ด)	ยาไอซ์ (กิโลกรัม)	เคตามีน (กรัม)	เฮโรอีน (กรัม)
		ช.	ญ.	ช.	ญ.					
ต.ค. 66	22	21	3	2	-	26	62,434	5.441	-	21.375
พ.ย. 66	26	28	5	2	1	36	1,561	1.401	-	-
ธ.ค. 66	22	22	3	7	-	32	50,172,347.5	0.673	-	0.06
ม.ค. 67	29	26	5	10	-	41	21,467	168.8	0.84	16.579
ก.พ. 67	17	15	3	2	-	20	2,120	7.17	-	-
มี.ค. 67	18	18	5	11	2	36	6,799	0.73	21.04	-
เม.ย. 67	15	15	4	1	4	24	21,035	-	-	7.434
พ.ค. 67	25	26	4	2	1	33	335,207	2	2.9	21.036
มิ.ย. 67	11	8	1	2	-	11	300,495.5	-	-	-
ก.ค. 67	19	14	3	5	-	22	20,992.5	-	-	17.15
ส.ค. 67	19	11	-	8	2	21	6,555	0.89	-	-
ก.ย. 67	27	15	4	10	2	31	13,761	-	0.36	-
ต.ค. 67	23	13	2	9	1	25	4,044	-	1,000	25,000
พ.ย. 67	24	16	3	10	2	31	169,392	0.0028	0.81	-
ธ.ค. 67	11	7	1	3	-	11	577	47.617	-	-
ม.ค. 68	17	13	3	4	-	20	91,787	-	15.02	-
รวม	325	268	49	78	15	420	51,230,575	187.105	1,040.16	25,083.634

ภาพที่ 3 ตารางสรุปผลการจับกุมยาเสพติดพื้นที่ชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี

4. เส้นทางลำเลียงยาเสพติดในพื้นที่ชายแดน²⁵ ดังนี้

4.1 เส้นทางลำเลียงเข้ามาจากฝั่งประเทศเมียนมา : ลำเลียงจากแหล่งผลิตในรัฐฉาน ลงมาทางใต้ของเมียนมา ใช้เส้นทางหมายเลข 5 เข้าสู่พื้นที่ของรัฐกะเหรี่ยง ไปตามเส้นทางหมายเลข AH 1 มุ่งหน้าสู่ เมืองเมียวดี - บ.เป็งเคล็ง (ผ่านเส้นทางหมายเลข 851) และเส้นทางหมายเลข 8 (ผ่านเส้นทางหมายเลข 87) เพื่อนำยาเสพติดเข้าแหล่งพักคอยในพื้นที่ อ.พญาทองชู ซึ่งเป็นพื้นที่ดูแลของ กกล.ชนกลุ่มน้อย ที่มีความเชื่อมโยงกับขบวนการค้ายาเสพติด (เช่น กกล. DKBA, BGF(KNA), KNLA/PC และ NMSP)

4.2 เส้นทางลำเลียง จากแหล่งพักยา ในพื้นที่ อ.พญาทองชู ลำเลียงผ่านช่องทางธรรมชาติ เข้ามาใน อ.สังขละบุรี และใช้เส้นทางน้ำ เพื่อหลีกเลี่ยงจุดตรวจจุดสกัดของเจ้าหน้าที่ (จนท.) มายังจุดพัก บริเวณ บ้าน (บ.) ท่าแพ อ.ทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี (จว.ก.จ.) และลำเลียงผ่านเส้นทางหมายเลข 323 เพื่อส่งมอบยาเสพติดในพื้นที่ตอนใน จว.ก.จ.

4.3 เส้นทางลำเลียงจากแหล่งพักยา ในพื้นที่ บ.กะหยิ่นซุ อ.พญาทองชู จ.ฉะเชิงเทรา รัฐกะเหรี่ยง สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (สมม.) มายัง บ.บ่อญี่ปุ่น อ.พญาทองชู สมม. ผ่านช่องทางน้ำเกร็ก (แพลันปูน) บ.พระเจดีย์สามองค์ ใช้เส้นทางหมายเลข 323 - ผ่านจุดตรวจ (จต.) ร่วมน้ำเกร็ก - จต.ร่วมสะพานรันตี - จต.ร่วมจงอ้ว - จต.ร่วมสามแยกทองผาภูมิ และส่งมอบยาเสพติด บริเวณพื้นที่ตอนใน อ.เมือง จว.ก.จ.

4.4 เส้นทางลำเลียงยาเสพติด จะใช้ช่องทางธรรมชาติในพื้นที่ และช่องทางพระเจดีย์ ได้แก่ ซอยพาณิชย์ 2 ซอยพาณิชย์ 3 ซอยพาณิชย์ 6 ซอยเกษตร 5 ซอยเกษตร 8 และ ซอยเกษตร 10 บ้านพระเจดีย์ในการลักลอบนำเข้าจากแนวชายแดน และใช้เส้นทางหลัก 323 เป็นเส้นทางในการลักลอบลำเลียงยาเสพติด เข้าสู่พื้นที่ตอนใน

5. บทบาทของกลุ่มอิทธิพล/เครือข่ายค้ายาเสพติดในพื้นที่²⁵ ดังนี้

5.1 กลุ่มเครือข่ายการค้ายาเสพติดตามแนวชายแดนในระดับต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ มีความเชื่อมโยงกันในหลายพื้นที่ ทำให้การกระจายยาเสพติดไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ดำเนินการได้โดยง่าย

5.2 กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้แก่ กะเหรี่ยงคริสต์ กะเหรี่ยงพุทธ มอญ ฯลฯ ตามแนวชายแดนไทย

5.3 ประเทศเมียนมา และไทยที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน บางกลุ่มเกี่ยวข้องหรือเอื้อประโยชน์กับกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด

5.4 การเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้หลบหนีหมายจับของศาลไทยที่เข้าไปหลบซ่อนตัวและสร้างอิทธิพลในพื้นที่ของกลุ่มชาติพันธุ์ มีการสั่งการประสานติดต่อกับกลุ่มเครือข่ายยาเสพติดในประเทศไทย

6. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติด ดังนี้

6.1 ปัจจัยด้านอุปสงค์ และอุปทานยังคงมีอย่างต่อเนื่อง

6.2 ปัจจัยเรื่องโครงสร้างเครือข่ายการค้ายาเสพติดที่ยังเกื้อหนุน

6.3 ปัจจัยด้านภูมิประเทศที่เอื้อต่อการลักลอบนำเข้า/ส่งออก ยาเสพติด

6.4 ปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการติดต่อสื่อสารและการทำธุรกรรมทางการเงินเรื่องยาเสพติด

6.5 ปัจจัยด้านการขนส่งสาธารณะผ่านระบบโลจิสติกส์ที่เอื้อต่อการลักลอบลำเลียงขนส่งยาเสพติด

6.6 ปัจจัยด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเส้นทางคมนาคมในฝั่งประเทศเมียนมาที่สะดวกสามารถเข้าถึงพื้นที่หมู่บ้านหรือฐานปฏิบัติการของกองกำลังต่าง ๆ ตามแนวชายแดนได้ง่ายขึ้น ตลอดจนทั้งสภาพภูมิศาสตร์ตามแนวชายแดนไทย - เมียนมา ที่เป็นป่าเขา มีระยะชายแดนติดกันเป็นแนวยาวและมีช่องทางธรรมชาติเป็นจำนวนมาก รวมทั้งเส้นทางคมนาคมจากแนวชายแดนไทยเข้าสู่พื้นที่ตอนในสามารถใช้สัญจรได้รวดเร็วสะดวกสบายจึงส่งผลให้มีการพยายามลักลอบนำเข้าและลำเลียงยาเสพติดในปริมาณมากต่อครั้งเข้าสู่ประเทศไทย

ปัญหา และอุปสรรคของการปฏิบัติงานของหน่วยสังกัดกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม SWOT ของหน่วยบัญชาการสกัดกันและปราบปรามยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ชายแดนภาคตะวันตก (นบ.ยส.17)

1.1 จุดแข็ง (Strengths)

1.1.1 ปฏิบัติตามแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570)

1.1.2 โครงสร้างการจัดหน่วยมีการจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ครอบคลุมการปฏิบัติงาน และประกอบด้วยกำลังพล ทั้งทหาร ตำรวจ และพลเรือนที่มีความสามารถในด้านต่าง ๆ

1.1.3 มีกฎหมายรองรับในการปฏิบัติหน้าที่

1.1.4 ปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ที่มีการวางกำลังกระจายอยู่ในพื้นที่ปฏิบัติการ

1.1.5 กำลังพลมีความรู้ความสามารถในการจัดตั้งจุดตรวจจุดสกัด และมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี

1.2 จุดอ่อน (Weaknesses)

1.2.1 เป็นหน่วยงานใหม่ที่ตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งอยู่ในระยะของการปฏิบัติงานควบคู่กับการเพิ่มประสิทธิภาพของหน่วย

1.2.2 ด้านบุคลากรของหน่วยในพื้นที่ ไม่มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานเฉพาะด้านยาเสพติด และมีการสับเปลี่ยนบ่อยครั้ง

1.2.3 งบประมาณที่ใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของหน่วยในพื้นที่ไม่มีหรือมีแต่ไม่เพียงพอ

1.2.4 อุปกรณ์ครุภัณฑ์เสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ

1.2.5 ปัญหาการลักลอบส่งออกสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์บางชนิดไม่ได้อยู่ในการควบคุมของกรมโรงงานอุตสาหกรรม

1.3 โอกาส (Opportunities)

1.3.1 นโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมจากกองทุนป้องกันยาเสพติด

1.3.2 เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวกรองและปราบปรามขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติ

1.3.3 ประชาชนในพื้นที่ได้รับสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐและ เอกชน เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสร้างอาชีพทางเลือก

1.3.4 การผลักดันปรับปรุงกฎหมายควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ให้ครอบคลุมทุกประเภท

1.4 อุปสรรค (Threats)

1.4.1 การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ในฝั่งประเทศเมียนมายากลำบาก เนื่องจากปัญหาความไม่สงบภายในประเทศ และความไม่ชัดเจนในนโยบายควบคุมพื้นที่ชายแดน

1.4.2 ประชาชนส่วนใหญ่มีการจ้างขavn้อย เนื่องจากหวาดกลัว ขบวนการผู้ค้ายาเสพติด

1.4.3 ประชาชนที่มีรายได้น้อย ถูกชักจูงจากกลุ่มขบวนการได้ง่าย

1.4.4 พื้นที่ที่เป็นป่าเขา มีความยากลำบากในการสกัดกั้น

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของหน่วยบัญชาการสกัดกั้นและ ปราบปรามยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ชายแดนภาคตะวันตก (นบ.ยส.17) โดยใช้ เครื่องมือ 7S McKinsey

2.1 กลยุทธ์ (Strategy)

2.1.1 จุดแข็ง (Strengths)

S1 หน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดน ภาคตะวันตก ปฏิบัติตามแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนการสกัดกั้นการกระทำผิดกฎหมายการ Seal พื้นที่ชายแดน 2 ชั้น

S2 หน่วยมุ่งเน้นการสกัดกั้นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดผ่าน ช่องทางธรรมชาติ และเส้นทางหลักหมายเลข 323

2.1.2 จุดอ่อน (Weakness)

W1 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องยังขาดการปรับกลยุทธ์ในการรองรับ รูปแบบการลำเลียงยาเสพติดด้วยวิธีการใหม่ ๆ ของขบวนการค้ายาเสพติด เช่น การใช้โดรน เทคโนโลยีดิจิทัล หรือการดัดแปลงยานพาหนะในการซุกซ่อนยาเสพติด เป็นต้น

W2 สถานการณ์ความไม่สงบในประเทศเมียนมาที่ไม่มี
ความชัดเจนในการแสวงหาสันติภาพร่วมกันภายในประเทศที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของ
การลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่ประเทศไทย

2.2 โครงสร้าง (Structure)

2.2.1 จุดแข็ง (Strengths)

S3 โครงสร้างการจัดหน่วยสังกัดกันและปราบปรามยาเสพติด
มีการจัดเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ครอบคลุมการปฏิบัติงาน

S4 มีฐานปฏิบัติการ และจุดตรวจจุดสกัดกระจายอยู่ในพื้นที่เสี่ยง

2.2.2 จุดอ่อน (Weakness)

W3 การประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการทหาร ตำรวจ
และพลเรือนยังไม่คล่องตัว

W4 การสับเปลี่ยนกำลังพลบ่อยครั้งทำให้ขาดความต่อเนื่อง
ในการปฏิบัติหน้าที่

2.3 ระบบงาน (Systems)

2.3.1 จุดแข็ง (Strengths)

S5 ใช้ระบบเฝ้าตรวจชายแดน ทั้งจุดตรวจทางบก และจุดตรวจทางน้ำ

S6 มีการบูรณาการด้านข้อมูลข่าวกรองร่วมกับหน่วยข่าวอื่น ๆ

2.3.2 จุดอ่อน (Weakness)

W5 ขาดระบบเทคโนโลยีขั้นสูง (เช่น ระบบเฝ้าตรวจด้วย AI
ฐานข้อมูลแบบ Real-Time)

W6 ระบบการรายงานผลล่าช้า และไม่เป็นเอกภาพ

2.4 ค่านิยมร่วม (Shared Values)

2.4.1 จุดแข็ง (Strengths)

S7 มุ่งเน้น “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข”
ตามยุทธศาสตร์ชาติ

S8 มีการปลูกฝังจิตสำนึกด้านความมั่นคงให้กับกำลังพล

2.4.2 จุดอ่อน (Weakness)

W7 ขาดการสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ชายแดน

W8 ไม่มีกลไกส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่รายงานข่าวสาร

ยาเสพติดอย่างเป็นระบบ

2.5 รูปแบบการบริหาร (Style)

2.5.1 จุดแข็ง (Strengths)

S9 มีการบริหารแบบรวมศูนย์ตามโครงสร้างการจัด

S10 เน้นการปฏิบัติการเชิงรุก

2.5.2 จุดอ่อน (Weakness)

W9 ขาดความยืดหยุ่นในการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

W10 การตัดสินใจล่าช้า เนื่องจากมีสายการบังคับบัญชาที่ยาว

2.6 บุคลากร (Staff)

2.6.1 จุดแข็ง (Strengths)

S11 ประกอบด้วยกำลังพล ทั้งทหาร ตำรวจ และพลเรือนที่มีความสามารถในด้านต่าง ๆ

2.6.2 จุดอ่อน (Weakness)

W11 ขาดบุคลากรเฉพาะทางด้านการข่าวและเทคโนโลยี

W12 การฝึกอบรมไม่ครอบคลุมทักษะสมัยใหม่ เช่น การใช้โดรนตรวจการณ์ หรือการใช้เครื่องตรวจอื่น ๆ

2.7 ทักษะ (Skills)

2.7.1 จุดแข็ง (Strengths)

S12 มีทักษะพื้นฐานด้านการตั้งจุดตรวจและจุดสกัดกั้นยาเสพติด

S13 มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพื้นที่ทุรกันดาร

2.7.2 จุดอ่อน (Weakness)

W13 ขาดทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analysis)

W14 การใช้กฎหมายไม่คล่องตัวในบางสถานการณ์

3. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกของหน่วยบัญชาการสกัดกั้นและปราบปราม ยาเสพติด สารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ชายแดนภาคตะวันตก (นบ.ยส.17) โดยใช้เครื่องมือ PESTEL Analysis

3.1 การเมือง (Political)

3.1.1 โอกาส (Opportunities)

O1 การผลักดันความร่วมมือระหว่างประเทศผ่านกรอบอาเซียน และ ACMECS เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและปราบปรามขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติ

O2 นโยบายของรัฐบาลไทยที่ให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมจากกองทุนป้องกันยาเสพติด

3.1.2 อุปสรรค (Treats)

T1 ความไม่สงบในประเทศเมียนมาทำให้กลุ่มกองกำลัง ต้องการเงินทุนจากการค้ายาเสพติดเพื่อซื้ออาวุธ

T2 การประสานงานกับฝั่งประเทศเมียนมายากลำบาก เนื่องจากความไม่ชัดเจนในนโยบายควบคุมพื้นที่ชายแดน

3.2 เศรษฐกิจ (Economic)

3.2.1 โอกาส (Opportunities)

O3 การพัฒนาทางเลือกด้านเศรษฐกิจในชุมชนชายแดน เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือเกษตรกรรมปลอดภัย เพื่อลดการพึ่งพาเสพติด

O4 การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานและอาชีพทางเลือกให้กับประชาชนในพื้นที่

3.2.2 อุปสรรค (Treats)

T3 รายได้ของประชาชนในชุมชนชายแดนต่ำ ทำให้มีแนวโน้ม ถูกชักจูงให้ร่วมขบวนการค้ายาเสพติดได้ง่าย

T4 การบังคับใช้กฎหมายอาชญากรรมรายได้ที่ผิดกฎหมาย ของชุมชน ทำให้เกิดความขัดแย้ง

3.3 สังคม (Social)

3.3.1 โอกาส (Opportunities)

O5 การสร้างจิตสำนึกและความไว้วางใจในหน่วยงานรัฐผ่านโครงการ “หมู่บ้านป้องกันยาเสพติด”

O6 การใช้เครือข่ายชาติพันธุ์ (กะเหรี่ยง มอญ) ที่มีอยู่เดิมเพื่อเฝ้าระวังการแทรกซึมในการลำเลียงยาเสพติดเข้ามาในพื้นที่ของขบวนการค้ายาเสพติด

3.3.2 อุปสรรค (Treats)

T5 การแทรกซึมลำเลียงยาเสพติดของขบวนการค้ายาเสพติดในชุมชนชายแดนผ่านเครือข่ายชาติพันธุ์

T6 ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าวเนื่องจากหวาดกลัวการตอบโต้จากขบวนการผู้ค้ายาเสพติด

3.4. เทคโนโลยี (Technological)

3.4.1 โอกาส (Opportunities)

O7 การใช้เทคโนโลยีตรวจสอบ เช่น โดรนและระบบ AI ในการเฝ้าตรวจชายแดนแบบ Real-Time

O8 การพัฒนาฐานข้อมูลข่าวกรองร่วม (Joint Database) ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 อุปสรรค (Treats)

T7 ขบวนการค้ายาเสพติดใช้เทคโนโลยีสูง เช่น การเข้ารหัส การติดต่อสื่อสาร และการลำเลียงยาเสพติด

T8 หน่วยงานขาดยุทธศาสตร์พิเศษในการตรวจจับยาเสพติดขาดอุปกรณ์ตรวจสอบสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ทันสมัย

3.5 สิ่งแวดล้อม (Environmental)

3.5.1 โอกาส (Opportunities)

O9 การใช้ข้อมูลภูมิประเทศ ในการวางแผนการตั้งจุดตรวจจุดสกัดเชิงรุก

O10 การใช้ระบบ GIS และภาพถ่ายดาวเทียม เพื่อติดตามเส้นทางการลักลอบ

3.5.2 อุปสรรค (Treats)

T9 พื้นที่ 75% เป็นภูเขาสลับซับซ้อน มีช่องทางธรรมชาติกว่า 20 จุด ทำให้เฝ้าระวังยาก

T10 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายของขบวนการค้ายาเสพติด และการตรวจจับของเจ้าหน้าที่

3.6 กฎหมาย (Legal)

3.6.1 โอกาส (Opportunities)

O11 การผลักดันปรับปรุงกฎหมายควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ให้ครอบคลุมมากขึ้น

O12 การใช้มาตรการยึดทรัพย์สินขบวนการค้ายาตามมูลค่าความเสียหาย (Value-Based Confiscation)

3.6.2 อุปสรรค (Treats)

T11 กฎหมายควบคุมสารตั้งต้นยังไม่ครอบคลุมสารเคมีใหม่ ๆ

T12 กระบวนการยุติธรรมล่าช้า ทำให้ผู้ต้องหาหลบหนีหรือกลับมาค้ายาเสพติดซ้ำ ๆ

4. การสร้างกลยุทธ์ของหน่วยบัญชาการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์ชายแดนภาคตะวันตก (นบ.ยส.17) โดยใช้การวิเคราะห์ตามตารางการวิเคราะห์ TOWS Matrix ดังนี้

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (S) S1, S2, S3, S4, S5, S6, S7, S8, S9, S10, S11, S12, S13	จุดอ่อน (W) W1, W2, W3, W4, W5, W6, W7, W8, W9, W10, W11, W12, W13, W14
โอกาส (O) O1, O2, O3, O4, O5, O6, O7, O8, O9, O10, O11, O12	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) SO1 (S1, O4) SO2 (S5, O2)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) WO1 (O1, W1) WO2 (O3, W3)
อุปสรรค (T) T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) ST1 (S3, T1) ST2 (S4, T3)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT) WT1 (W6, T2) WT2 (W5, T3)

1. การกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก (การใช้จุดแข็งผลักดันให้เกิดโอกาส SO)

SO1 ใช้โครงสร้างการจัดหน่วย และการวางกำลังฐานปฏิบัติการและจุดตรวจจุดสกัดร่วมกับเทคโนโลยี Real-Time เพื่อสกัดกั้นเส้นทางลำเลียงยาเสพติด (S1, O4)

SO2 บูรณาการข้อมูลข่าวกรองในกรอบอาเซียน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของการค้ายาเสพติดข้ามชาติ (S5, O2)

2. การกำหนด กลยุทธ์เชิงป้องกัน (การใช้จุดแข็งช่วยลดอุปสรรค ST)

ST1 ใช้ความร่วมมือกับหน่วยงานสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดทุกองค์กรในพื้นที่ เพื่อต่อต้านการแทรกซึมของขบวนการค้ายาเสพติดในชุมชน (S3, T1)

ST2 ใช้ประสบการณ์การปฏิบัติงานในพื้นที่ทุรกันดาร วางแผนการเฝ้าตรวจตามช่องทางธรรมชาติ (S4, T3)

3. การกำหนดกลยุทธ์เชิงแก้ไข (การใช้โอกาสในการลดจุดอ่อน WO)

WO1 ใช้งบประมาณจัดหาอุปกรณ์พิเศษสำหรับการตรวจสอบ เช่น การใช้โดรนและระบบ AI เพื่อแก้ไขจุดอ่อนด้านเทคโนโลยี (O1, W1)

WO2 พัฒนาการฝึกอบรมให้กับกำลังพล เพื่อเพิ่มทักษะในด้านดิจิทัลและกฎหมาย (O3, W3)

4. การกำหนดกลยุทธ์เชิงรับ (การจัดการกับจุดอ่อนและอุปสรรค WT)

WT1 ปรับปรุงระบบรายงานผล ร่วมกับฐานข้อมูลร่วม เพื่อรับมือกับเทคโนโลยีขบวนการค้ายาเสพติด (W6, T2)

WT2 สร้างเครือข่ายชุมชน เพื่อเฝ้าระวังการลักลอบขนส่งในพื้นที่ทุรกันดาร (W5, T3)

แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

จากการวิเคราะห์ ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดฯ เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลทั้ง 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการบริหาร : ปรับโครงสร้างการจัดหน่วย โดยใช้ระบบบัญชาการแบบรวมศูนย์ที่มีความอ่อนตัว สามารถปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ พร้อมจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วม (JOC) เพื่อประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่

แบบ Real-Time จัดทำแผนปฏิบัติการและบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทรัพยากรและสถานการณ์จริงในพื้นที่ชายแดน กำหนดระบบติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงมาตรการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ติดตามการประเมินผล ตามดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพ(KPI) อย่างต่อเนื่องให้เป็นรูปธรรม และจัดสรรงบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting) โดยเสนองบประมาณกับผลงาน การจับกุมและลดปริมาณยาเสพติดที่เล็ดลอดอย่างเหมาะสม

2. ด้านกำลังพล : พัฒนาศักยภาพกำลังพลให้มีขีดความสามารถรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และทักษะเฉพาะทาง ส่งเสริมการฝึกอบรมทักษะใหม่ (Reskill/Upskill) เช่น หลักสูตรการใช้เครื่องมือพิเศษ, การวิเคราะห์ข้อมูล Big Data และการบังคับใช้ กฎหมายยาเสพติด จัดระบบหมุนเวียนกำลังพลอย่างเหมาะสม ลดความเหนื่อยล้าและ รักษาความต่อเนื่องของการปฏิบัติงาน ลดการสับเปลี่ยนกำลังพลบ่อยครั้ง โดยกำหนด ระยะเวลาปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงขั้นต่ำ 2 ปี เพื่อรักษาความต่อเนื่อง และสร้างแรงจูงใจ โดยการให้ค่าตอบแทนพิเศษและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทุรกันดาร

3. ด้านการข่าว : บูรณาการระบบข่าวกรองกับหน่วยข่าวทุกระดับ ทั้งใน และนอกกองทัพ ตลอดจนประเทศเพื่อนบ้าน จัดตั้งตัวแทนแหล่งข่าวในพื้นที่เป้าหมาย 3 ระดับทั้งพื้นที่ระวางป้องกัน พื้นที่ชายแดน และพื้นที่ตอนใน เพื่อให้เข้าถึงข้อมูล ได้ครบถ้วน พัฒนฐานข้อมูลข่าวกรองร่วมเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยทหาร, ตำรวจ, ศุลกากร, และชุมชนชายแดนผ่านระบบ Cloud-Based พัฒนา Joint Database ข่าวกรองแบบ Real-Time และสร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่และประชาชนในการรายงาน ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสกัดกั้นการสื่อสาร ติดตั้งระบบดักจับ สัญญาณโทรศัพท์และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ขบวนการค้ายาเสพติดใช้

4. ด้านยุทธการ : วิเคราะห์ใช้ข้อมูลภูมิประเทศด้วยระบบ GIS และ ภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อวิเคราะห์เส้นทางลักลอบในพื้นที่ปฏิบัติการ และพิจารณาวางแผน การวางกำลังจุดตรวจจุดสกัดในพื้นที่เสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยจัดตั้งจุดตรวจถาวรและจุดตรวจ ไม่ประจำที่ในเส้นทางหลัก เส้นทางรองและช่องทางธรรมชาติพร้อมติดตั้งยุทธโธปกรณ์ พิเศษให้มีความเหมาะสมในแต่ละจุดตรวจจุดสกัด พร้อมจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ เร็ว (Quick Reaction Force) พร้อมอุปกรณ์พิเศษสำหรับตอบโต้เหตุฉุกเฉิน พัฒนา ระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม เพื่อแก้ปัญหาเรื่องสัญญาณการสื่อสารในพื้นที่ พัฒนา แพลตฟอร์มการรายงานผลการปฏิบัติแบบ Real-Time ที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลกลาง

5. ด้านยุทธโธปกรณ์และเทคโนโลยี : พัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยี สนับสนุนการสืบสวนสอบสวน เช่น AI, Big Data, ระบบ LPR (License Plate Recognition)

จัดหาและพัฒนาเครื่องมือพิเศษ เครื่องมือตรวจจับสมัยใหม่ให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน เช่น เครื่องเอกซเรย์แบบประจำที่และเครื่องเอกซเรย์แบบพกพาสำหรับตรวจค้นยานพาหนะ โดรนตรวจการณ์ระยะไกล กล้องตรวจจับรังสีความร้อน กล้องตรวจการณ์เวลากลางคืน ระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม และอื่น ๆ รวมถึงการซ่อมบำรุงและปรับปรุงยุทธโศปกรณ์ให้พร้อมใช้งานตลอดเวลา

6. ด้านกิจการพลเรือน : บูรณาการร่วมกับหน่วยงาน กอ.รมน. หน่วยงานปกครอง อปท. เครือข่ายภาคประชาชนและชุมชนชายแดน จัดทำโครงการหมู่บ้านป้องกันยาเสพติด จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึก และกิจกรรมสร้างความไว้วางใจส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเฝ้าระวังและการแจ้งเบาะแสจากประชาชน โดยใช้แอปพลิเคชันการสร้างแรงจูงใจโดยการให้รางวัลแก่ชุมชนในการแจ้งเบาะแส ให้ได้อย่างเป็นรูปธรรมร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อรับมือกับภัยคุกคามจากกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดร่วมมือกับหน่วยงานด้านการศึกษาให้ความรู้เรื่องโทษและพิษภัยยาเสพติดกับเด็ก เยาวชน และชุมชนในพื้นที่ พัฒนาคุณภาพชีวิตและอาชีพทางเลือกในชุมชนชายแดน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา รวมถึงส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตรปลอดภัยเพื่อลดการพึ่งพายาเสพติด

7. ด้านการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน : สร้างกลไกความร่วมมือด้านการข่าวและการปฏิบัติการกับประเทศเมียนมาและประเทศในภูมิภาคอาเซียน ใช้มาตรการกดดันทางการทูต เจรจาให้เมียนมาปรับนโยบายควบคุมพื้นที่ผลิตยาเสพติด ผลักดันการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การจับกุม และการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในคดียาเสพติด ใช้ศูนย์ประสานงานชายแดนดำเนินการประชุมร่วมกับฝ่ายความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้านอย่างสม่ำเสมอ และประสานความร่วมมือในการปฏิบัติการลาดตระเวนร่วมและสกัดกั้นขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่รอยต่ออย่างต่อเนื่อง

8. ด้านกฎหมาย : ผลักดันการปรับปรุงกฎหมายควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ให้ครอบคลุมสารเคมีสังเคราะห์รูปแบบใหม่ที่ขบวนการค้ายาเสพติดใช้ในการผลิต และทันต่อสถานการณ์การผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป เสนอให้ปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมในการลดระยะเวลาดำเนินคดียาเสพติดเพื่อป้องกันผู้ต้องหาหลบหนี ใช้มาตรการยึดอายัดทรัพย์สินตามมูลค่า (Value-Based Confiscation) เพื่อทำลายโครงสร้างทางการเงินของขบวนการค้ายาเสพติด ส่งเสริมการอบรมความรู้กฎหมายใหม่ ๆ ให้กับกำลังพลและเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างถูกต้องและโปร่งใส

บทที่ 4

บทอภิปรายผล

งานวิจัยเรื่องแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสังกัดกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลทั้ง 8 ด้าน มีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านการบริหาร : ปรับโครงสร้างการจัดหน่วย โดยใช้ระบบบัญชาการแบบรวมศูนย์ที่มีความอ่อนตัว สามารถปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ พร้อมจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วม (JOC) เพื่อประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่แบบ Real-Time จัดทำแผนปฏิบัติการและบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทรัพยากรและสถานการณ์จริงในพื้นที่ชายแดน กำหนดระบบติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงมาตรการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ติดตามการประเมินผลตามดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพ (KPI) อย่างต่อเนื่องให้เป็นรูปธรรม และจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting) โดยเสนองบประมาณกับผลงานการจับกุมและลดปริมาณยาเสพติดที่เล็ดลอดอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)⁴ และ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง⁵ เน้นการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน (Whole-of-Government Approach) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระวัฒน์ ท้าวพิมพ์ (2566)¹⁷ การพัฒนาประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีในพื้นที่อำเภอชายแดนจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณที่สอดคล้องกับเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับการใช้ KPI และการประเมินผลแบบ Real-Time

2. ด้านกำลังพล : พัฒนาศักยภาพกำลังพลให้มีขีดความสามารถรอบด้านทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และทักษะเฉพาะทาง ส่งเสริมการฝึกอบรมทักษะใหม่ (Reskill/Upskill) เช่น หลักสูตรการใช้เครื่องมือพิเศษ, การวิเคราะห์ข้อมูล Big Data และการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติด จัดระบบหมุนเวียนกำลังพลอย่างเหมาะสม ลดความเหนื่อยล้าและรักษาความต่อเนื่องของการปฏิบัติงาน ลดการสับเปลี่ยนกำลังพลบ่อยครั้ง โดยกำหนดระยะเวลาปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงขั้นต่ำ 2 ปี เพื่อรักษาความต่อเนื่อง และสร้างแรงจูงใจโดยการให้ค่าตอบแทนพิเศษและสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทุรกันดาร สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551¹²

กำหนดให้หน่วยงานด้านความมั่นคงต้องมีกำลังพลที่มีทักษะเฉพาะทาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยอดชาย พวงวรินทร์ (2563)¹⁵ อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารในการกิจสกัดกั้น ยาเสพติด ในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า การฝึกอบรมทักษะดิจิทัลและกฎหมายยาเสพติดเพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดชพร บุญยรัตพันธุ์ (2565)²² แนวทางการแก้ปัญหาการลักลอบขนยาเสพติดบริเวณแนวชายแดน (กรณีศึกษา 5 อำเภอจังหวัดเชียงใหม่) ผลการวิจัย เน้นการรักษาความต่อเนื่องของกำลังพลในพื้นที่เสี่ยง

3. ด้านการข่าว : บูรณาการระบบข่าวกรองกับหน่วยข่าวทุกระดับ ทั้งในและนอกกองทัพ ตลอดจนประเทศเพื่อนบ้าน จัดตั้งตัวแทนแหล่งข่าวในพื้นที่เป้าหมาย 3 ระดับทั้งพื้นที่ระวางป้องกัน พื้นที่ชายแดน และพื้นที่ตอนใน เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลได้ครบถ้วน พัฒนารฐานข้อมูลข่าวกรองร่วมเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยทหาร, ตำรวจ, ศุลกากร, และชุมชนชายแดนผ่านระบบ Cloud-Based พัฒนา Joint Database ข่าวกรองแบบ Real-Time และสร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่และประชาชนในการรายงานข่าวสารที่เป็นประโยชน์ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสกัดกั้นการสื่อสาร ติดตั้งระบบดักจับสัญญาณโทรศัพท์และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ขบวนการค้ายาเสพติดใช้ สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ พ.ศ. 2566 - 2570⁷ ระบุความสำคัญของการบูรณาการข้อมูลข่าวกรอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติศักดิ์ ทรัพย์เมฆ (2564)¹⁸ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า การสร้างระบบข่าวกรองที่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน เพื่อสกัดกั้นยาเสพติด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐฐา นวลศรีฉาย (2565)¹⁹ แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า เทคโนโลยี AI และ Big Data ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการวิเคราะห์ข้อมูล

4. ด้านยุทธการ : วิเคราะห์ใช้ข้อมูลภูมิประเทศด้วยระบบ GIS และภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อวิเคราะห์เส้นทางลักลอบในพื้นที่ปฏิบัติการ และพิจารณาวางแผนการวางกำลังจุดตรวจจุดสกัดในพื้นที่เสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยจัดตั้งจุดตรวจถาวรและจุดตรวจไม่ประจำที่ในเส้นทางหลัก เส้นทางรองและช่องทางธรรมชาติพร้อมติดตั้งยุทธโธปกรณ์พิเศษให้มีความเหมาะสมในแต่ละจุดตรวจจุดสกัด พร้อมจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็ว (Quick Reaction Force) พร้อมอุปกรณ์พิเศษสำหรับตอบโต้เหตุฉุกเฉิน พัฒนาระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม เพื่อแก้ปัญหาเรื่องสัญญาณการสื่อสารในพื้นที่ พัฒนาแพลตฟอร์มการรายงานผลการปฏิบัติแบบ Real-Time ที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลกลาง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐพล ศิริทัต (2566)²⁰ การแก้ไขปัญหายาเสพติดบริเวณ แนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จากผลการศึกษาพบว่า การใช้เทคโนโลยี ภูมิประเทศช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเฝ้าระวัง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชษฐ์ จันทร์สิงห์ (2567)²⁴ แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในพื้นที่ชายแดน อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยเสนอให้ใช้โดรนและ ระบบสื่อสารผ่านดาวเทียมในพื้นที่ทุรกันดาร

5. ด้านยุทธโศปกรณ์และเทคโนโลยี : พัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยี สนับสนุนการสืบสวนสอบสวน เช่น AI, Big Data, ระบบ LPR (License Plate Recognition) จัดหาและพัฒนาเครื่องมือพิเศษ เครื่องมือตรวจจับสมัยใหม่ให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน เช่น เครื่องเอกซเรย์แบบประจำที่และเครื่องเอกซเรย์แบบพกพาสำหรับ ตรวจค้นยานพาหนะ โดรนตรวจการณ์ระยะไกล (Long-Range Drone) กล้องตรวจจับ รังสีความร้อน ระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม และอื่น ๆ รวมถึงการซ่อมบำรุงและปรับปรุง ยุทธโศปกรณ์ให้พร้อมใช้งานตลอดเวลา สอดคล้องกับ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วย การป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570)⁹ เน้นการลงทุน ในเทคโนโลยีสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพัสม์ นำชัยรุ่งรัมย์ (2561)¹⁴ บทบาทของ ชุมชนพลชนสัมพันธ์ในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดให้กับ ชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ยุทธโศปกรณ์สมัยใหม่ช่วยลดช่องว่างการลักลอบลำเลียงยาเสพติด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิศยศ ศรีเมืองวงศ์ (2566)²³ การพัฒนาประสิทธิภาพ การปราบปรามยาเสพติดของหน่วยเฉพาะกิจราชมนู ในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก ผลการวิจัยเสนอให้ใช้เครื่องสแกนสารเคมีและระบบ Anti-Drone

6. ด้านกิจการพลเรือน : บูรณาการร่วมกับหน่วยงาน กอ.รมน. หน่วยงาน ปกครอง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายภาคประชาชนและชุมชนชายแดน จัดทำ โครงการหมู่บ้านป้องกันยาเสพติด จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึก และกิจกรรมสร้างความ ไว้วางใจส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเฝ้าระวังและการแจ้งเบาะแสจาก ประชาชน โดยใช้แอปพลิเคชัน การสร้างแรงจูงใจโดยการให้รางวัลแก่ชุมชนในการแจ้ง เบาะแส ให้ได้อย่างเป็นรูปธรรม ร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อรับมือกับภัยคุกคามจาก กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติด ร่วมมือกับหน่วยงานด้านการศึกษาให้ความรู้เรื่องโทษและ พิษภัยยาเสพติดกับเด็ก เยาวชน และชุมชนในพื้นที่ พัฒนาคุณภาพชีวิตและอาชีพ ทางเลือกในชุมชนชายแดน ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา รวมถึง ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตรปลอดภัยเพื่อลดการพึ่งพายาเสพติด สอดคล้องกับ แผนปฏิบัติการกองทัพบก พ.ศ. 2566 - 2570⁸ เน้นการใช้ศาสตร์พระราชาพัฒนาชุมชน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรุฒิ สำราญ (2563)¹⁶ แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือน กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนช่วยลดการพึ่งพายาเสพติด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันปิย แก้วเกตุ (2564)²¹ แนวทางการพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยใช้ “หัวใจโมเดล” สร้างเครือข่ายชุมชนเฝ้าระวังยาเสพติด

7. ด้านการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน : สร้างกลไกความร่วมมือด้านการข่าวและการปฏิบัติการกับประเทศเมียนมาและประเทศในภูมิภาคอาเซียน ใช้มาตรการกดดันทางการทูตเจรจาให้เมียนมาปรับนโยบายควบคุมพื้นที่ผลิตยาเสพติด ผลักดันการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การจับกุม และการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในคดียาเสพติด ใช้ศูนย์ประสานงานชายแดนดำเนินการประชุมร่วมกับฝ่ายความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้านอย่างสม่ำเสมอ และประสานความร่วมมือในการปฏิบัติการลาดตระเวนร่วมและสกัดกั้นขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่รอยต่ออย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นความมั่นคง⁵ เน้นการประสานงานกับอาเซียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐพล ศิริทัต (2566)²⁰ การแก้ไขปัญหายาเสพติดบริเวณแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จากผลการศึกษาพบว่า ความร่วมมือข้ามชาติช่วยตัดวงจรยาเสพติด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติศักดิ์ ทรัพย์เมฆ (2564)¹⁸ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า เสนอให้ตั้งศูนย์ประสานงานชายแดนร่วม

8. ด้านกฎหมาย : ผลักดันการปรับปรุงกฎหมายควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ให้ครอบคลุมสารเคมีสังเคราะห์รูปแบบใหม่ที่ขบวนการค้ายาเสพติดใช้ในการผลิต และทันต่อสถานการณ์การผลิตที่เปลี่ยนแปลงไป เสนอให้ปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมในการลดระยะเวลาดำเนินคดียาเสพติดเพื่อป้องกันผู้ต้องหาหลบหนี ใช้มาตรการยึดอายัดทรัพย์สินตามมูลค่า (Value-Based Confiscation) เพื่อทำลายโครงสร้างทางการเงินของขบวนการค้ายาเสพติด ส่งเสริมการอบรมความรู้กฎหมายใหม่ ๆ ให้กับกำลังพลและเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างถูกต้องและโปร่งใส สอดคล้องกับ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570)⁹ เน้นการใช้มาตรการยึดทรัพย์สินและสอดคล้องกับงานวิจัยของยอดชาย พวงวรินทร์ (2563)¹⁵ อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารในภารกิจสกัดกั้นยาเสพติด ในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ให้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) เรื่องให้กองทัพสามารถออกคำสั่งแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตรให้มีอำนาจหน้าที่เทียบเท่ากับเจ้าพนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

จากการอภิปรายผล สรุปได้ว่าแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี มีเอกสารงานวิจัยที่สนับสนุนและสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ สำหรับแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สามารถนำกลยุทธ์เหล่านี้ไปปฏิบัติ โดยต้องอาศัยการบูรณาการทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง โดยเน้น “ประชาชนเป็นศูนย์กลาง””ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความยั่งยืนในการแก้ปัญหาเสพติดชายแดนภาคตะวันตกต่อไป

บทที่ 5

บทสรุป

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติด รวมถึงศึกษาปัญหา และอุปสรรคของการปฏิบัติงานของหน่วยสกัดกั้นและปราบปราม ยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก สามารถสรุปผลการวิจัยในเรื่องแนวทาง เพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้น และปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

สภาพแวดล้อมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติด ตามแนวชายแดน ภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

1. ปัจจัยด้านอุปสงค์ และอุปทานยังคงมีอย่างต่อเนื่อง
2. ปัจจัยเรื่องโครงสร้างเครือข่ายการค้ายาเสพติดที่ยังเกี่ยวพัน
3. ปัจจัยด้านภูมิประเทศที่เอื้อต่อการลักลอบนำเข้า/ส่งออกยาเสพติด
4. ปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการติดต่อสื่อสารและการทำธุรกรรมทางการเงินเรื่องยาเสพติด
5. ปัจจัยด้านการขนส่งสาธารณะผ่านระบบโลจิสติกส์ที่เอื้อต่อการลักลอบลำเลียงขนส่งยาเสพติด
6. ปัจจัยด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเส้นทางคมนาคมในฝั่งประเทศเมียนมาที่สะดวกสามารถเข้าถึงพื้นที่หมู่บ้านหรือฐานปฏิบัติการของกองกำลังต่าง ๆ ตามแนวชายแดนได้ง่ายขึ้น ตลอดจนทั้งสภาพภูมิศาสตร์ตามแนวชายแดนไทย - เมียนมา ที่เป็นป่าเขา มีระยะชายแดนติดกันเป็นแนวยาวและมีช่องทางธรรมชาติเป็นจำนวนมาก รวมทั้งเส้นทางคมนาคมจากแนวชายแดนไทยเข้าสู่พื้นที่ตอนในสามารถใช้สัญจรได้รวดเร็วสะดวกสบาย จึงส่งผลทำให้มีการพยายามลักลอบนำเข้าและลำเลียงยาเสพติดในปริมาณมากต่อครั้งเข้าสู่ประเทศไทย

ปัญหา และอุปสรรคของการปฏิบัติงานของหน่วยสังกัดกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

1. ด้านการบริหาร : การประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการอื่น ๆ ยังไม่คล่องตัว ขาดความยืดหยุ่นในการปรับตัวต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และการตัดสินใจล่าช้า เนื่องจากมีสายการบังคับบัญชาที่ยาว
2. ด้านกำลังพล : ด้านเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องยังขาดการปรับกลยุทธ์ในการรองรับรูปแบบการลำเลียงยาเสพติดด้วยวิธีการใหม่ ๆ ของขบวนการค้ายาเสพติด ขาดทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analysis) การฝึกอบรมไม่ครอบคลุมทักษะสมัยใหม่ การสับเปลี่ยนกำลังพลบ่อยครั้งทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่
3. ด้านการข่าว : ขาดบุคลากรเฉพาะทางด้านการข่าวและเทคโนโลยี ขบวนการค้ายาเสพติดใช้เทคโนโลยีสูง เช่น การเข้ารหัสการติดต่อสื่อสาร และการลำเลียงยาเสพติด
4. ด้านยุทธการ : พื้นที่ชายแดนเป็นภูเขาสลับซับซ้อน มีช่องทางธรรมชาติหลายช่องทางทำให้เฝ้าระวังยาก การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายของขบวนการค้ายาเสพติดและการตรวจจับของเจ้าหน้าที่ และระบบการรายงานผลล่าช้าไม่เป็นเอกภาพ
5. ด้านยุทธโธปกรณ์และเทคโนโลยี : หน่วยงานขาดยุทธโธปกรณ์พิเศษในการตรวจจับยาเสพติด ขาดอุปกรณ์ตรวจสอบสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ทันสมัย ขาดระบบเทคโนโลยีขั้นสูงที่ใช้ในการปฏิบัติงาน
6. ด้านกิจการพลเรือน : ขาดการสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ชายแดน ไม่มีกลไกส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่รายงานข่าวสารยาเสพติดอย่างเป็นระบบ รายได้ของประชาชนในชุมชนชายแดนต่ำ ทำให้มีแนวโน้มถูกชักจูงให้ร่วมขบวนการค้ายาเสพติดได้ง่าย ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าว เนื่องจากหวาดกลัวการตอบโต้จากขบวนการผู้ค้ายาเสพติด
7. ด้านการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน : การประสานงานกับฝั่งประเทศเมียนม่ายากลำบาก เนื่องจากความไม่ชัดเจนในนโยบายควบคุมพื้นที่ชายแดน การแทรกซึมลำเลียงยาเสพติดของขบวนการค้ายาเสพติดในชุมชนชายแดนผ่านเครือข่ายชาติพันธุ์
8. ด้านกฎหมาย : การบังคับใช้กฎหมายอาชญากรรมรายได้ที่ผิดกฎหมายของชุมชน ทำให้เกิดความขัดแย้ง การใช้กฎหมายไม่เอื้ออำนวยต่อสถานการณ์ในบาง

สถานการณ์ กฎหมายควบคุมสารตั้งต้นยังไม่ครอบคลุมสารเคมีใหม่ ๆ กระบวนการยุติธรรมล่าช้า ทำให้ผู้ต้องหาหลบหนีหรือกลับมาค้ายาเสพติดซ้ำ ๆ

เพื่อศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพหน่วยสกัดกั้น และปราบปราม ยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันตก กรณีศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

1. ด้านการบริหาร : ปรับโครงสร้างการจัดหน่วย โดยใช้ระบบบัญชาการแบบรวมศูนย์ที่มีความอ่อนตัว จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วม (JOC) จัดทำแผนปฏิบัติการและบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับทรัพยากรและสถานการณ์ กำหนดระบบติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพ (KPI) อย่างต่อเนื่องให้เป็นรูปธรรม และจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance-Based Budgeting)

2. ด้านกำลังพล : พัฒนาศักยภาพกำลังพลให้มีขีดความสามารถรอบด้านทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และทักษะเฉพาะทาง ส่งเสริมการฝึกอบรมทักษะใหม่ (Reskill/Upskill) จัดระบบหมุนเวียนกำลังพลอย่างเหมาะสม และรักษาความต่อเนื่องของการปฏิบัติงาน ลดการสับเปลี่ยนกำลังพลบ่อยครั้ง และสร้างแรงจูงใจพร้อมสิทธิประโยชน์สำหรับผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทุรกันดาร

3. ด้านการข่าว : บูรณาการระบบข่าวกรองกับหน่วยข่าวทุกระดับ จัดตั้งตัวแทนแหล่งข่าวในพื้นที่เป้าหมาย 3 ระดับทั้งพื้นที่ระวังป้องกัน พื้นที่ชายแดน และพื้นที่ตอนใน พัฒนฐานข้อมูลข่าวกรองร่วมผ่านระบบ Cloud-Based พัฒนา Joint Database ข่าวกรองแบบ Real-Time และสร้างแรงจูงใจให้เจ้าหน้าที่และประชาชนในการรายงานข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ใช้เทคโนโลยีสกัดกั้นการสื่อสาร ติดตั้งระบบดักจับสัญญาณโทรศัพท์และแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่ขบวนการค้ายาเสพติดใช้

4. ด้านยุทธการ : วิเคราะห์ใช้ข้อมูลภูมิประเทศด้วยระบบ GIS และภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อวิเคราะห์เส้นทางลักลอบ และวางแผนการวางกำลังจุดตรวจจุดสกัดในพื้นที่เสี่ยงอย่างเหมาะสม พร้อมติดตั้งยุทธโศปกรณ์พิเศษให้มีความเหมาะสมในแต่ละจุดตรวจจุดสกัด พร้อมจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็ว (Quick Reaction Force) พร้อมอุปกรณ์พิเศษสำหรับตอบโต้เหตุฉุกเฉิน พัฒนาระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม พัฒนาแพลตฟอร์มการรายงานผลการปฏิบัติแบบ Real-Time ที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลกลาง

5. ด้านยุทธโศปกรณ์และเทคโนโลยี : พัฒนาระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีสนับสนุนการสืบสวนสอบสวน จัดหาและพัฒนาเครื่องมือพิเศษ เครื่องมือตรวจจับสมัยใหม่ให้เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน รวมถึงการซ่อมบำรุงและปรับปรุงยุทธโศปกรณ์ให้พร้อมใช้งานตลอดเวลา

6. ด้านกิจการพลเรือน : บูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการอื่น ๆ จัดทำโครงการหมู่บ้านป้องกันยาเสพติด จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึก และกิจกรรมสร้างความไว้วางใจส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเฝ้าระวังและการแจ้งเบาะแสโดยใช้แอปพลิเคชัน การสร้างแรงจูงใจโดยการให้รางวัลแก่ชุมชนในการแจ้งเบาะแสร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อรับมือกับภัยคุกคาม ร่วมมือกับหน่วยงานด้านการศึกษาให้ความรู้เรื่องโทษและพิษภัยยาเสพติด พัฒนาคูณภาพชีวิตและอาชีพทางเลือกในชุมชนชายแดน รวมถึงส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตรปลอดภัย

7. ด้านการประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน : สร้างกลไกความร่วมมือด้านการข่าวและการปฏิบัติการกับประเทศเมียนมาและในภูมิภาคอาเซียน ใช้มาตรการกดดันทางการทูตให้เมียนมาปรับนโยบายควบคุมพื้นที่ผลิตยาเสพติด ผลักดันการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การจับกุม และการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในคดียาเสพติด ใช้ศูนย์ประสานงานชายแดนดำเนินการประชุมร่วมกับฝ่ายความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้านอย่างสม่ำเสมอ และประสานความร่วมมือในการปฏิบัติการลาดตระเวนร่วมและสกัดกั้นขบวนการค้ายาเสพติดในพื้นที่รอยต่ออย่างต่อเนื่อง

8. ด้านกฎหมาย : ผลักดันการปรับปรุงกฎหมายควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ ให้ครอบคลุมสารเคมีสังเคราะห์รูปแบบใหม่ เสนอให้ปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมในการลดระยะเวลาดำเนินคดียาเสพติดเพื่อป้องกันผู้ต้องหาหลบหนี ใช้มาตรการยึดอายัดทรัพย์สินตามมูลค่า (Value-Based Confiscation) ส่งเสริมการอบรมความรู้กฎหมายใหม่ ๆ ให้กับกำลังพลและเจ้าหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.1 ด้านภูมิประเทศ ใช้โดรนและระบบ GIS ติดตามเส้นทางลำเลียงในพื้นที่ทุรกันดาร

1.2 ด้านกฎหมาย เร่งปรับปรุงกฎหมายควบคุมสารเคมีใหม่และใช้มาตรการยึดทรัพย์ Value-Based Confiscation

1.3 ด้านเทคโนโลยี จัดหาเครื่องเอกซเรย์แบบประจำที่ เครื่องเอกซเรย์แบบพกพา และระบบตรวจจับรถต้องสงสัย (License Plate Recognition : LPR) ให้เพียงพอและครอบคลุมพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาการใช้ AI และ Big Data วิเคราะห์รูปแบบการลักลอบ
ลำเลียงยาเสพติดแบบเรียลไทม์

2.2 วิจัยบทบาทชุมชนชายแดนในการตัดวงจรยาเสพติดภายใต้
โครงการ “หมู่บ้านป้องกันยาเสพติด”

2.3 ศึกษากรอบแนวคิด DOTMLPF-P ในการเพิ่มประสิทธิภาพ
ขีดความสามารถ และการแก้ไขปัญหาในทุกระดับของหน่วย

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร หนังสือด่วนมาก ที่ นร.5103/671 เรื่องขออนุมัติโครงการสกัดกั้นยาเสพติดเร่งด่วนชายแดน ภาคตะวันตก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568, 12 มิ.ย. 2568, เอกสารภายใน
2. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่องกำหนดพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและผู้รับผิดชอบ เพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 28 พ.ย. 2566.
3. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรื่องกำหนดพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเพิ่มเติม และผู้รับผิดชอบ เพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในปีงบประมาณ พ.ศ.2568 (ฉบับที่ 2), 12 ธ.ค. 2567.
4. สำนักงานคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580). กรุงเทพฯ; 2561.
5. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (1) ประเด็น ความมั่นคง (พ.ศ. 2561 - 2580). กรุงเทพฯ; 2561.
6. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. 2566 - 2570. กรุงเทพฯ; 2566
7. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนปฏิบัติการด้านการปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ พ.ศ. 2566 - 2570. กรุงเทพฯ; 2566
8. กองทัพบก. แผนปฏิบัติการกองทัพบก พ.ศ. 2566 - 2570. กรุงเทพฯ ; 2566.
9. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570). กรุงเทพฯ; 2566.
10. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. แผนปฏิบัติการภายใต้ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2568. กรุงเทพฯ ; 2568.
11. กองทัพบก. นโยบายการปฏิบัติงานของกองทัพบก ประจำปีงบประมาณ 2568. กรุงเทพฯ: กองทัพบก; 2568.

12. พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 39 ก , 6 ก.พ. 2551.
13. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร. คำสั่ง กอ.รมน.ลับ ที่ 5/2568 เรื่องให้ใช้อัตราเฉพาะกิจของกองในการรักษาความปลอดภัยในภาคอัตราเฉพาะกิจกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดและอัตราเฉพาะกิจหน่วยปฏิบัติงานระดับพื้นที่, 22 พ.ค.68,เอกสารภายใน.
14. สุรพัทม์ นำชัยรุ่งรัมย์. บทบาทของชุดมวลชนสัมพันธ์ในการเสริมสร้างความมั่นคงด้านการป้องกันปัญหาเสพติดให้กับชุมชน [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2561.
15. ยอดชาย พวงวรินทร์. อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารในการสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคเหนือ [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2563.
16. วรุณี สำราญ. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของชุดปฏิบัติการกิจการพลเรือน กองกำลังสุรศักดิ์มนตรี [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2563.
17. วีระวัฒน์ ท้าวพิมพ์. การพัฒนาประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกองกำลังสุรศักดิ์มนตรีในพื้นที่อำเภอชายแดน จังหวัดหนองคาย [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2566.
18. เกียรติศักดิ์ ทรัพย์เมฆ. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2566.
19. ณัฏฐา นวลศรีฉาย. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนจังหวัดเชียงใหม่ [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2564.
20. รัฐพล ศิริทับ. การแก้ไขปัญหายาเสพติดบริเวณแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2563.
21. วันปิย แก้วเกตุ. แนวทางการพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดเชียงราย [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2564.
22. เดชพร บุญยรัตพันธุ์. แนวทางการแก้ปัญหากลักลอบขนยาเสพติดบริเวณแนวชายแดน (กรณีศึกษา 5 อำเภอจังหวัดเชียงใหม่) [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2565.

23. ดิศยศ ศรีเมืองวงศ์. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการปราบปรามยาเสพติดของหน่วยเฉพาะกิจราชนนุในพื้นที่ชายแดนจังหวัดตาก [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2566.
24. วิเชษฐ์ จันทรสิงห์. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ชายแดน อำเภอมะอ่าย จังหวัดเชียงใหม่ [เอกสารวิจัยส่วนบุคคล]. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการทัพบก; 2567.
25. กองกำลังสุรสีห์. คำสั่งป้องกันชายแดนประจำปี 2568 ลับมาก ยก.681. 2568. เอกสารลับ.
26. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. สถิติการจับกุมคดียาเสพติด ระบบ Crimes (ใหม่), ข้อมูลบสด. ใหม่, สถิติเรื่องร้องเรียน, ข่าวผลกระทบ, แหล่งข่าวเปิด [อินเทอร์เน็ต]. 2568.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ

พันเอก แก้วเพชร ตั้งพัฒน์พันธุ์

วัน เดือน ปีเกิด

29 มกราคม 2518

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2547

หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมโยธา
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

พ.ศ. 2558

หลักสูตรหลักประจำชุดที่ 93 โรงเรียนเสนาธิการทหารบก

พ.ศ. 2567

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (Master of Public
Administration: M.P.A.) มหาวิทยาลัยสแตมฟอร์ด

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2547 - 2549

ผู้บังคับหมวดปืนเล็ก กองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ 1
กรมทหารราบที่ 9

พ.ศ. 2549 - 2552

รองผู้บังคับกองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ 1
กรมทหารราบที่ 9

พ.ศ. 2552 - 2555

ผู้บังคับกองร้อยอาวุธเบา กองพันทหารราบที่ 1
กรมทหารราบที่ 9

พ.ศ. 2555 - 2557

ผู้บังคับกองร้อยลาดตระเวนระยะไกลที่ 9 กองพลทหารราบที่ 9

พ.ศ. 2557 - 2558

ประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก

พ.ศ. 2558 - 2559

นายทหารยุทธการและการฝึก กรมทหารราบที่ 19

พ.ศ. 2559 - 2561

รองผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 19

พ.ศ. 2561 - 2561

ผู้บังคับส่วนแยก กรมสนับสนุน กองพลทหารราบที่ 9

พ.ศ. 2561 - 2562

หัวหน้าฝ่ายการข่าว กองพลทหารราบที่ 9

พ.ศ. 2562 - 2564

ผู้บังคับกองพันนักเรียนนายสิบทหารบก

พ.ศ. 2564 - 2566

ผู้บังคับการกรมทหารพรานที่ 14

พ.ศ. 2566 - 2566

ผู้บังคับการกรมทหารพรานที่ 11

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2566 - ปัจจุบัน

รองผู้อำนวยการกองข่าว กองทัพน้อยที่ 1